

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

ЎЗБЕК КУРАШИ ЁШ ТАҢЛАМАЙДИ — ПОЛВОНЛАР ҚАРИМАЙДИ

М. МИРСОДИҚОВ ОЛГАН СУРАТ

Мустақиллик шарофати билан халқимизнинг азалий удумлари қайта тикланди. Фарзандини бешиқдалигидан курашга, ҳалол олишувга ўргатадиган халқимизнинг бобомерос удумлари боис юртимиздан не-не аиллар етишиб чиқмади дейсиз... Кураш бўйича биринчи жаҳон чемпионатининг голиблари Тоштемир Мухаммадиев, Ақобир Курбанов ва Камол Муродовлар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Кураш халқ орасида тугилиб, халқ орасида вояга етган. Халқимизнинг бу миллий спорт тури Мустақиллик шарофати билан тобора ривожланиб бормоқда. Тўйларда, сайлларда елкаси ерга тегмаган полвонлар бугунги кунда ўзбек курашини жаҳон гиламларига олиб чиқишмоқда...

2000 йил - "Соғлом авлод йили" деб аталди. Соғлом авлод ўстириш, баркамол фарзандларни тарбиялаш ота-бобларимизнинг қадим орзуларидан бири. Шу маънода куни кеча пойтахтимизнинг ЖАР спорт соғломлаштириш комплексига Ўзбекистон Кураш Миллий Федерацияси, Республика спорт кўмитаси, Ўзбекистон Телерадиокомпанияси, Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳамкорликда "Соғлом авлод йили"га бағишланган "Ўзбек кураши ёш танламайди - полвонлар қаримайди" шiori остида фахрий полвонлар ўртасида Ўзбекистон чемпионатини ўтказди. Бундан кўзда тутилган мақсад, фахрий полвонлар ўртасида энг

қучиларни аниқлаш, ўсиб келаётган ёш авлодга ўзбек курашининг ҳаётий фалсафасини янада кенгрок тарғиб қилишдир. Қизгин кечган бу мусобақада юртимизнинг барча вилоятларидан 60 ёшдан юқори бўлган полвонлар қатнашишди.

Кураш мухлислари фахрий полвонларнинг ҳар бир чиқишларини гулдурос қарсақлар билан олқишлаб ту-

Ҳақиқатдан ҳам ўзбек курашида халқимизнинг руҳиятига, асл хислатларига азал-азалдан хос бўлган фазилатлар: мардлик, жасурлик, бағрикенглик, рақибига нисбатан олижаноблик, ҳалоллик, инсонпарварлик фалсафаси мужассамлашган.

И. КАРИМОВ

ришди. Ва ниҳоят, мардлик, ҳалоллик, жасурлик жўш урган фахрий полвонларнинг кураш мусобақалари якунланди. Фахрий полвонлар ўртасида ўтказилган Ўзбекистон чемпионатининг голиблари аниқланди. Ўзбек кураши бўйича Курбон Эргашев (Сурхондарё), Мухаммад Каландаров (Хоразм), Бекназар Худоёров (Қашқадарё), Жаббор Маҳмарасулов (Қашқадарё), белбоғли кураш бўйича эса Хошимжон Акбаров (Андижон), Тожимат Ҳамдамов (Андижон), Иброҳим Мамадалиев (Андижон), Аъзам Абдуллаев (Фарғона), Жаббарали Хайдаров (Фарғона) Ўзбекистон чемпионатининг голиблари деб топилди.

Мусобақа якунида биз Ўзбекистон Халқаро кураш ассо-

циацияси президенти К. Юсуповни суҳбатга тортдик.

- Кураш халқимизнинг энг сеvimли спорт турларидан бири. Маълумки, ўтган декабр ойи - "Кураш ойлиги" деб эълон қилинди. Бўлиб ўтган мусобақаларда 5 ёшдан 70 ёшгача бўлган полвонлар қатнашдилар. Беллашувларда 12 миллиондан зиёд кураш мухлислари 2 миллиондан ортик полвонларнинг маҳоратларини мароқ билан томоша қилишди. Бўлиб ўтган қизгин баҳслар Миллий Кураш Федерациясини янги-янги режаларга руҳлантирди. Эндиги вазифалардан бири - мамлакатимизда аёллар миллий курашини тиклаш. Бу борада ҳам дастлабки қадамлар қўйилди десак, янглишмаймиз. Бу йил Россиянинг Твер шаҳрида бўлиб ўтадиган жаҳон ўсмирлар чемпионатида қизлар ҳам ўзбек кураши бўйича иштирок этишади.

Сўнги сўз ўрнида: Фарзандлар - халқимизнинг келажаги. Уларнинг соғлом ва баркамол ўсишлари учун бугун олиб бораётган ишларимиз катта аҳамиятга эга. Худди шу истак халқимизнинг: "Илоийм, тўрт мучанг соғ бўлсин", деган дуосида ҳам ўз ижобатини топган. Кураш ойлиги тугади, бироқ олдинда халқимизнинг сеvimли фасли - баҳор яқинлашмоқда. Бу фасл шуниси билан қадрлики, халқимизнинг энг азалий ва сеvimли урф-одатлари айнан шу фаслда нишонланади, тўйлар сайлларга уланади. Демак, кураш яна давом этади...

Фарида ТОХИРОВА

Бу воқеа ҳали яхши-ёмоннинг фарқига тушуниб етмайдиган болалик пайтларимда юз берганди. Лекин негадир сира-сира ёдимдан чиқмайди. Кўшнилариимдан бирининг уйига бир кимсанинг ўғриликка тушгани ва ёшу қари ҳамма тўпланиб келиб ўғрини ўртага олишгани, сазойи қилишгани...

Ушанда йилганларнинг ҳар бирининг юзида-важохатида шундай маънони укқандимки, гўё бу ўғри айнан унинг уйига, унинг мол-мулки, ризқ-рўзига кўз олайтирган, осойишталигига раҳна солгандек эди. "Биз қадим-қадимдан жамоа бўлиб яшагга ўрганган халқимиз.

Б и з кувончу қай г у м и з н и

бирга-бирга ҳис этиб, туйиб яшаб келаётган халқимиз", - дегандилар Президентимиз телевидениедаги бир галги чиқишларида. Айни дамда Президентимизнинг бу дил изҳорлари яна бошқа анчайин хиралашиб қолган болалик хотираларимни ёритиб, ёрқинлаштириб юборгандек бўлди. Маҳалланинг ҳар бир ҳовлиси - хонадонидаги қундалик ҳаёт қандай кечаяпти, унда яшаётганларнинг аҳвол-руҳияти қандай, нима билан тирикчилик қилаяпти-ҳамма-ҳаммаси ҳаммага очик-равшан эди... Шундай муҳит барқарор эдики, бировнинг қулфату қувончи бошқа бировга бегона эмас эди...

Халқимизнинг кўп доно нақлларига ҳар гал қойил қоламиз. Улардан бирида "Куч-бирликда" дейилади. "Кўпдан қўён қочиб қутулмас", - деган нақл ҳам бор. Демак, ҳаммамиз бирга бўлсак, бир-биримизга нисбатан лоқайдун бепарво бўлмасак,

огоҳликни ҳаётимиз бош шioriга айлантирсак куч бизнинг тарафда бўларкан.

Куни кеча пойтахтимизда бўлиб ўтган "Огоҳлик давр талаби" мавзудаги йиғилишни телевидение орқали кўриб тингларканман кўнглимдан юқоридаги фикрлар кечди. Йиғин иштирокчиларининг ҳар бири чин дилдан куйиниб, ёниб, жўшиб гапирди. Ёниқ сўз эса қалбларда албатта акс садо беради, ўйлашга, мушоҳада юритишга, бедорликка, огоҳликка ундайди. Мустақиллик халқимиз учун буюк нёъмат. Ўз юртингга ўзинг эгасан, ўз тилингга баланд овозда гапира оласан, қадди-қоматингни тик

оллари, имом-хатиблари, хотин-қизлар кўмиталари, фуқаролар-барчабарча кўлни-кўлга бериб фаолият кўрсатиши керак. Бу борадаги иш шундай ташкил этилсинки, Президентимизнинг "Жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш керак"лиги ҳақидаги ўғитлари ҳар биримизнинг ҳаётий аъмолимизга айлансин. Шуну инутмайликки, биз ҳар биримиз шу юртингни тақдири-бугунги ва келажаги учун масъулмиз. Шу билан бизга ҳар биримиз, қай бир оила аъзосимиз - ота ёки она, бобо ёки буви, опа ёки сингил, ака ёки укамиз... Бундан ташқари қариндошчилик ришталари билан боғланган

лик. Болаларимизнинг соғлом бўлиши йўлида жон қойтайлик. Миёси бутун, илҳи тўқ бўлиб ўссин болаларимиз. Фарзанд таълим-тарбиясини ҳаётимизнинг бош мақсад-маъмунига айлантирайлик. Ҳовлимиз ва ё уйимизнинг бир чеккасида спорт бурчагини ташкил қилайлик. Болаларимизни гўзаллик билан ошно қилиш учун музей-кўргазмаларга, театрларга, табиат қўйнига сайру-саёҳатлар уюштирайлик. Фарзандимиз китоб билан ошно бўлсин. "Олим бўлсанг, олам сеники, ўғил-қизим", - деган гапни ҳаммиша қулоғига қуйиб туришдан эринмайлик. Ёнма-ён давра қуриб ўтираиб улар билан фикрлашайлик, бахшлашайлик. Биз яшаб турган бу дунё ҳақида,

бу юрт ҳақида, инсонийликнинг бош мезони ҳақида, бугунимиз қандай кечаётгани, эртадан нимани кута-

ётганимиз ҳақида узоқ-узоқ суҳбат қуришдан эринмайлик. Эҳ-ҳе, кўра-списизми бу дунё, бу ҳаётнинг савол-сўроқлари, муаммолари нақадар бисёр... Ота-она сифатидаги фаолиятимиз кўлами ҳам шунга яраша кўп қирралидир. Бундоқ жиддий ўйлаб қарайдиган бўлсак, тирикликнинг, инсоний ҳаётнинг ҳамма масъулияти, ҳамма муаммолари ечими оиламизга-оталигимизга, оналимизга-келиб тақаларкан, кўнгиллар хотиржамлиги, бахту тахтга сазоворлик, юрт равнақи, тараққиёти ҳам бизу сиздан экан.

Демак, ота эканмиз, она эканмиз ўз-ўзимизни тарбиялайлик, ўз-ўзимизни қайта кашф этайлик, ўз-ўзимизни фарзанд таълими, тарбияси, камолоти йўлига сафарбар этайлик...

Дилбар САИДОВА

ЖАҲОЛАТГА ҚАРШИ МАЪРИФАТ БИЛАН ЖАВОБ БЕРАЙЛИК

БУГУННИНГ СЎЗИ

тутиб, эркин-эмин яшашга ҳақли овоз инсонсан... Ана шундай юксак мартабага ноийл бўлган пайтимизда баъзи бир ёшларнинг муқаддас динимизга бутунлай ёт оқимлар таъсирига тушиб қолиши, кўлига қурол олиши, бузғунчиликка даъват этувчи варақалар тарқатилиши бунёдкорлик билан машғул юртдошларимиз юрагини хижил қилади.

Хўш, бадният кимсаларнинг пайини қирқиш, янги фожеалар олдини олиш учун нима қилишимиз, қандай йўл тутишимиз керак?

Бўлиб ўтган йиғилишда ана шу масала хусусида атрофлича гап борди. Бу ишни фақат ички ишлар ходимларигагина ташлаб қўйиб, томошабин бўлиб юриш мумкин эмас, дея таъкидланди. Маҳаллалар раислари, фа-

кўплаб қадрдонларимизга ҳам эгамиз. Карангки, демак, биз катта кучмиз...

Ҳар биримиз ўз хонадонимиздаги муҳит учун жавобгаргина бўлиб қолмасдан, давлатимиз, жамиятимизнинг ўсиши, ривожланиши, юксалиши учун камарбастамиз. Эринчоқлик, лоқайдлик, бепарволикка берилишга ҳаққимиз йўқ. Шундай экан, болаларимиз таълим-тарбиясига зийраклик билан ёндошайлик. Фарзанд - жону жигаримиз, кўзимизнинг оқу қораси. "Соғ танда соғ ақл" деган нақл бор. Президентимиз бу йилни "Соғлом авлод йили" деб эълон қилдилар. Бу борада бутун йил давомида мамлакат миқёсида кўп-кўп хайрли, саховатли, хосиятли ишлар амалга оширилади. Бу катта жараёнга биз ҳам ота-она сифатида ўз хиссамизни қўшай-

ЯНГИЛИКЛАР ВОҚЕАЛАР

КУЗИДА

• Утган йилнинг ноябрида ЮНЕСКО Бош Конференциясининг Парижда бўлиб ўтган 30-сессиясида Термиз шаҳрининг 2500 йиллигини дунё миқёсида кенг нишонлаш ҳақида қарор қабул қилинган. Шу муносабат билан Термизда мазкур шаҳарнинг 2500 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий кўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди.

• Ҳиндистоннинг Удайпур шаҳрида аёллар ўртасида ўтказилган шахмат бўйича саккизинчи Осиё чемпионати ниҳоясига етди. Ўзбекистон шарафини халқаро тоифадаги гротсмейстер Рена Мамедова ҳаммага қилди. У учинчи ўринни эгаллаб, бронза медал совриндори бўлди.

• Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов 24-25 январ кунлари Москва шаҳрида бўлиб, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо мамлакатлар раҳбарларининг учрашувида иштирок этди. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов билан Россия Федерацияси Президенти вазифасини бажарувчи Владимир Путин ўртасида учрашув бўлиб, икки мамлакат ўртасида ўзаро манфаатли ва тенг ҳуқуқли муносабатларни ривожлантириш масалалари юзасидан фикр алмашилди.

• Урганчдаги "Даритал" Ўзбекистон-Италия қўшма корхонаси-

нинг пойафзалчилари ўзларининг дастлабки маҳсулотлари туркумини экспортга жўнатди. Унга умумий қиймати 70 минг АҚШ долларига тенг бўлган замонавий ва жаҳон андозаларига жавоб берадиган бир неча минг пойафзал кирди.

• Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Тошкент ва Ўрта Осиё Архиепископи Владимир "Дўстлик" ордени билан муқофотланди.

• Яқинда Президент Ислоҳ Каримов Фармонида биноан, Ўзбекистон билан сиёсий, иқтисодий, маданий, гуманитар ва бошқа соҳалардаги кўп томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга қўшган улкан ҳиссаси, бу йўлдаги масъулиятли ва самарали меҳнати учун қатор давлатларнинг мамлакатимиздаги элчилари "Дўстлик" ордени билан тақдирланган эди. 28 январ кун Оқсарой қароргоҳида Президентимиз АҚШ, Буюк Британия, Германия, Исроил, Жанубий Корея, Миср, Туркия, Франция, Хитой ва Япониянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиларига ана шу юксак муқофотларни тантанали равишда топширди.

• Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Тошкент Давлат университетига "Ўзбекистон Миллий университети" мақоми берилди.

У НЕЧУН СЕВАДИ ЎЗБЕКИСТОННИ...

Борис Иванович Кани дастлаб вилоятдаги расмий идораларнинг бирида кўргандим. Бошига чуст дўппи кийган нуруний бу кишига кўпчилик алоҳида ҳурмат-эҳтиром кўрсатишарди. Аввалига мен у кишини ўзимизнинг отахонларимиздан деб ўйлабман. Айниқса унинг ўзбекино луфт ила саломлашишлари, ўзини фариштали қарияларимиз каби тутишлари эътиборимни тортиди. Фурсатни топиб, Борис Ивановични суҳбатга тортидим.

- Ўзбекистонга бунчалик меҳр қўйишингизнинг боиси нимада?

- Бизнинг оиламиз бошқа корейслар каби 1937 йилда Ўзбекистонга Сталин томонидан сургун қилинди. Ушанда мен бир ёшда бўлганман. Да-стлаб Каттакўргонда, кейинроқ Бухоро ва Самарқанд шаҳарларида яшадик. Қаерда яшамайлик биз ўзбеклардан фақат меҳр-оқибат, яхшилик кўрдик. Бошқа республикаларга сургун қилинган таниш-билишларимизнинг кўпчилиги ўша пайтлардаёқ очликдан вафот этишган. Худога беҳисоб шукрларким, биз ўзбек биродарларимиз дийрига келиб тушдик.

- Борис Иванович, сизларни ҳам бошқа юртларга ашаш учун таклиф қилишганимиз? суҳбатни давом эттираман.

- Ҳа, Кореяга туристик сафарга борганимда таклиф қилишганди. Мен дарҳол рад этдим. Чунки, Ўзбекистонни мен ҳар қандай юртдан устун қўяман.

- Ўзбек дўпписига муносабатингиз? - навбатдаги саволни бераман.

- Тўғриси айтсам, жуда кўплаб миллий либосларни кўрганман. Шуларнинг ичидан бирортаси ўзбек миллий либосидек менга манзур бўлолмаган. Айниқса, чуст дўпписи. Йигит бўлиб чуст дўпписи киймаб-сиз, дунёга келмасиз. Бунинг гашти бўлакчада, қизим. Уйда ўзбекча

чопоним ҳам бор.

- Рафиқангиз ҳақида икки оғиз гапирсангиз?

- Ольга Михайловна билан турмуш қурганимизга кўп йиллар бўлиб кетди. Невараларимнинг олди ўн саккиз ёшга тўлди. Рафиқам айниқса атласдан қўйлак кийишни ёқтиради. Ёшлигида атлас қўйлакда кўчага фақат мен билан чикарди. Чунки, у миллий либосда чунонам гўзаллашиб кетардики, асти қўяверинг. Айни пайтда рафиқам ҳам менга ўхшаб қарилик нафақасида. Ўзбек тилида сўзлашса корейс қизи эканлигига кўпчилик шубҳа билан қарашди.

- Борис Иванович миллий мусиқа санъатига муносабатингиз? - сўрайман суҳбатдошимдан.

- Айниқса, классик санъатингизга гап йўқ. "Чўли ирок", "Муножот", "Дилхирож" каби куйларни тингласам сел бўлиб кетаман. Кўшиқ усталари - Ботир Зокиров ҳамда Шерали Жўраевларнинг ширали овозларини ҳеч нарсага алишмайман. Раққоса Малика Аҳмедова хиром этганда унинг сехридан борлиқни унутаман.

Айни пайтда 63 ёшли Борис Иванович ўзи яшаб турган маскан- Жиззах шаҳар "Ёшлик" маҳалласида "БИК" номли кўп тармоқли фирма ташкил қилган. Фирмада ташландиқ қоғозлардан туҳумлар учун махсус қутилар тайёрланмоқда. Бундан ташқари халқ таъаботи асосида фин ҳаммомини ташкил этганки, бу ердан юзлаб кишилар ўз саломатлигини тиклаб кетмоқдалар.

Бир сўз билан айтганда, Борис Ивановични меҳр-оқибат, орият, ҳалол меҳнат, Ватанга чеқсиз садоқатли фарзанд тинмосли десак муболага бўлмайди.

Донгул ЖўРАЕВА

Жиззах вилояти

ЁРСИЗ ҚОН ЙИҒЛАГАН ШОИР

ҚАДРИЯТЛАРИМИЗ - БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

(Боши ўтган сонларда)

Ниҳоят Навоий маълум вақт ўқишни тўхтатиб, она шаҳри Хиротга, қадрдонлари, қариндошлари, хусусан севгилиси кучоғига қайтишга муяссар бўлади. Биринчи навбатда бу воқеа уни ҳаммадан ҳам кўпроқ кутган, у билан тақдирини боғлашга аҳд қилган севгилиси учун катта хурсандчилик эди. Шоирнинг:

Мендурменким сенинг васлинг

муяссардур манга...

деб бошланган ғазалида икки севишганнинг учрашуви тўғрисида шундай шодиёна байтлар мавжуд:

Ҳақ тануктурким, тирикликдин

манга сенсен мурод,

Йўқса оламнинг йўқи-бори

баробардур манга.

Эй кўнгул, гаввоси бахри

васл ўлубмен, не ажаб,

Гар насиб эмди ўшал покиза

гавҳардур манга.

Не учун базми висол ичинда

ичмай бодаким,

Кўзию оғзи бугун бодому

шаккардур манга.

Шеър шу мазмунда давом этади. Бироқ уйла-

ниш учун пул, мол, дунё керак-ку! Навоий ишқи тушган қиз эса аслзодалар оиласидан бўлиб, унинг эшигига совчи бўлиб келиб-кетаётганларнинг ҳисоби йўқ эди. Уларнинг кўплари мирлардан, мирзодалардан бўлиб шоирнинг куйидаги мисралари ўшалар тўғрисида бўлса ажаб эмас:

3. ШҲХ ВАСЛА...

лардан бўлиб шоирнинг куйидаги мисралари ўшалар тўғрисида бўлса ажаб эмас:

Нетиб ўлмайин, эй Навоийки, зулм -

Қилур барча мирзою мирак манга.

Бу даврда Хирот тақтини Абу Саид Мирзо эгаллаган бўлиб, унинг подшоҳлигига рағбат кўрсатмаган кишилар, шу жумладан Навоийнинг яқинлари, хусусан Мир Саид Қобулай, Муҳаммад Али Ғарибий исмли тоғалари қувгинга учраган эдилар. Навоийни моддий ва маънавий томондан қўллаб-қувватлайдиган бирон сунъичиги қолмаган эди. Навоий эса шох саройидан бирон иш топиб, ҳаётини изга солишни мўлжаллаб келган эди. Шох эса уни душманлик билан кутиб олган, ҳеч бир иш бермаган, унинг шоирлигига ҳам заррача эътибор қилмаган. Буни шоир бир мактубида кейинроқ шундай изоҳлаган:

...Не шоҳеки, топса ишим ихтилол, Мадихиға кўргузагамен иштиғол.

Не бир аҳли давлатдин онча умид,

Ки андин наво топса бир ноумид.

Не ваҳқи маоши муқаррар манга,

Ки бўлғай фароғе муяссар манга.

Ҳеч бир ишсиз, маошсиз қолган Навоий уй-жойсиз, оддий тирикчилигини ўтказишда ҳам катта қийинчиликларга дуч келган. У бироз маблар ("Моя") топилса, уйланиб, дарбадарликда кечаётган турмуш тарзига ҳам чек қўймоқчи эди.

Не бир шўх васлиға ул моядаст,

Ки азми оёғига бергай шикаст.

Навоийнинг бу режаси ҳам барбод бўлади. Абу Саид одамлари ҳатто шоирни таъкиб этиб, унинг жонига суиқасд қилмоқчи бўладилар. Натихада шоир ҳеч ким билан хайрлашмай, бир кечада Хиротни ташлаб, Самарқандга кетишга ва у ерда ўқишни давом эттиришга мажбур бўлади. Навоийнинг машаққатларга, хор-зорликларга тўла бу давр ҳаёти унинг устози Сайид Ҳасан Ардашерга Самарқанддан юборган шөърий мактубида ўзининг энг аянчли ва таъсирли ифодасини топган.

(давоми бор)

А. ХАЙИТМЕТОВ,

филология фанлари доктори,

профессор

ДУО ӨЛГАН - ӨМӨНДҮР

Халқимизда "олтин олма дуо ол, дуо олтин эмасму" деган ибора бор. Бу иборадан маъно шуким халқимиз иқтисодни яхши тушунган ва олтиннинг аҳамиятини англаган ҳолда дуони юқори кўйган. Ҳақиқатан дуо олган одамнинг иши юришиб кетади, дуо қилганнинг эса кўнгли равшанлашади. Бунда қандай сир ва синоат бор? Сири шундаки, дуо қилиш ўзгаларга яхшилик тилаш, ўзгаларнинг камол топишини исташ, дуо олиш эса ўзгалар манфаати учун аризулик хизмат қилганлигининг қайд этилишидир. Демак,

ТАРБИЯ СОАТИ

дуо-ўзгалар манфаати учун яшашнинг хурмат даражаси, пок руҳнинг нафсанга устуңлигини икром. Дуо қилнаётганда барчанинг диққати бир нуқтага - яхши ниятга жам қилинади. Бир нуқтага жам қилинган нур қанчалик қувватга айланса, бир нуқтага жам бўлган яхши ниятлар ундан ортиқ қудратга молик бўлади. Ҳар бир халқнинг алоҳида таъкидлайдиган дуолари бўлади. Биз ўзбекларнинг энг кўп учрайдиган дуоси - "Тинчлик, хотиржамликни берсин", "Толганинг тўйга ярасин", "Дўста хор, душманга зор, но-мардга муҳтож қилмасин", - каби дуолардир. Ушбу дуолар миллионлаб юртдошларимизнинг истаклари эканлигидан ҳозирги кунда Ўзбекистон дунёда энг тинч диёрга айланиб, юртдошларимизнинг эртанги кундан хотирлари жамдир. Айни вақтда халқимизнинг топгани тўйларга яраб, кундан-кун тўйларимиз авж олаёпти. Биз бугун ён-атрофимиздаги дўстларимиздан кам эмасмиз, ўзгалардан ёрдам сўраб, уларга муҳтож ҳам эмасмиз. Бу-кўпчилик дуосининг кучидир.

Дуо - ота-онанинг фарзандидан розилиги, устознинг шогирдидан кўнгли тўлганлиги, элу-юртнинг раҳбардан миннатдорлигидир.

Энг улғу кунларда, тантаналарда ҳам нуруний қарияларимиздан дуо сўраймиз. Бирор улғу иш бошлашдан олдин, бирон иморат қуришдан олдин, экин-тикинни бошлашдан олдин, ҳосилни йиғишдан олдин кексалардан дуо-фотиҳа оламиз. Барча-барча эзгу ишларимиз дуо билан бошланади, дуо билан рағбатлантирилади.

Ҳаёт бир текис эмас. Гоҳида ширин, гоҳида аччиқ келади. Дуолар бизни

мана шу ҳолатларда қандай яшашга ўргатади. Расулulloх (с.а.в.): "Аллоҳим, мени сабр қилгучи, шукр қилгучилардан қилгин" дея дуо қилишни таъкидлаганлар. Бунинг маъноси шукми-ишимиз юришиб, омадимиз қулганда манманликка бормай шукр қилмоқлик, етишмовчилик, қийинчиликларга дуч келганда эса нолимаслик, сабр қилмоқликдир. Бундан кўриниб турибдики, дуо-бизларни қандай яшашга ўргатар экан.

Ҳамон эсимда. Мен учун энг улғу зот-онам умрининг сўнги дамларини яшаётган эдилар. Хонадонимдан давлат, бахт чиқиб кетаётганлигини англаган ҳолда онамга сўнги бор: "Мени дуо қилинг", - дея илтижо қилдим. Мунисгина онам жон тал-васасини ҳам унутиб, фарзанди учун Аллоҳдан жами яхшиликни тилаган эдилар.

Майитни жанозага тайёрлаб қўйилган, падари бузрукворим: "Сенга бир нарсани айтаман деб, айтолмай қолдим-да", - дедилар. "Отажон, нимани айтмоқчи эдингиз, кеч бўлмаган бўлса айта қолинг", - дея мурожаат қилдим. Шунда меҳрибон отам: "Сенга онангни дуосини олгин, демоқчи эдим", - дедилар ва онаизорим дуоларини олганимни билгач, кўзлариде аллақандай нур чакнаб: "Ўғлим, ишни сен қилибсан. Энди бу дунёда армонсиз яшайсан", - дедилар. Ҳа, ота-она дуосини ололмагач, қалбга чўккан армонни на катта қозондаги ошлар, на қора мрамор тошлар кетказа олмайди. Ота-она оламдан ўтгач, уларнинг жигарлари, қавму-қариндошлар дуолари энг ўткир, ижобати тез дуоларга айланади. Шу сабаб барча яқинларимдан имкон қадар дуо олишга интиламан.

Бир қўшним бор: эри сўкади, аёли қарғайди. Бизга яқин бўлганлиги учун бу сўкиш, қарғишлар эшитилиб фарзандларим олдида нокулай бўламан. Қўшнилариимга тушунтирдим. Бироқ эри хотинини, хотини-эрини айтмайди. Энди болалари ҳам сўкиш, қарғашда иштирок этишарди. Ахир қуш уясида кўрганини қилади. Фарзандларимиз-тақлидчиларимизку. Қандай бўлсак, шундай акс эттиришади. Келинг, ўзимизни ҳам, фарзандларимизни ҳам дуонинг қудратли кучидан баҳраманд қилиб, ўзаро меҳрибонликни, ўзаро ғамхўрликни касб қилиб олайлик.

Шоир айтган эди:

Қўлларида асо кексалар,

Юзларида зиё кексалар.

Дилларида даврон севинчи,

Тилларида дуо кексалар.

Нафақат кексаларнинг, балки барчамизнинг дилларимизни даврон севинчи, тилларимизни дуо тарк этмасин. Эро, дуо олган - омондир.

Ҳамдам ТҲЙЧИЕВ

ИРОДАСИ МУСТАҲКАМ АЁЛ

- Ҳамма орзу-умидлари рўёбга чиққан инсон бахтиёрдир, - деди Косон туман "Пахтабанк" бошқаруви раиси Рустам Аминов. - Оилавий бахт хусусида ҳам турли фиклар мавжуд: энг муҳими оилада аҳиллик, фаровонлик, тинч-тотувлик ҳукм сурса, фарзанддан камчилиги бўлмаса инсон ўзини бахтли ҳис қилади.

Ўн саккиз кишилик меҳнат жамоамизда 1981 йилдан бери ишлаб келаётган Моҳира опамиз ногирон бўлишига қарамадан ногиронлик нафақасини олмай, соғлом одамлар қаторида бош ҳисобчи ўринбосари лавозимида ишлаб келяптилар. Шу киши ҳақида лавҳа ёзмайсизми?

- Бош устига, - дедим мен.

- Ўн олти ёшимда мана шу корхонага телетайпчи вазифасига ишга келдим. Банк кридет техникумини сиртдан битириб, бош ҳисобчи ўринбосари вазифасида ишляпман. Банк операциялари, компьютер тизимлари ва бошқа техник воситаларни нуқсонсиз ишлатишни таъминлаш, мижозлар билан муомала қилиш маданиятини юксак даражага кўтариш ҳамда банклар билан рақобат муҳитида фаолият қилиш менинг зиммамдаги масъулиятдир.

- Моҳирахон, ўзингиз ҳақингизда кўпроқ тўхталиб ўтсангиз.

- Болалигимдан дугоналарим қувнаб ўйнаганини кўриб ҳавас билан интиқиб қарардим. Мен ҳам ўшалардек бўлишни истардим. Афсуски, отам ва онамнинг мени даволатишга уринишлари зое кетди. Обғим тузалмади. Мен соғлом одамлар қила олиши мумкин бўлган ҳамма ишни қилишга чоғландим. Бунинг учун тинимсиз машқ қилдим. Бир умр азоб бериб келаётган оёқ огриғига қарши туриб, аёло ўқишга, тикувчилик касбини ўрганишга ҳаракат қилдим. Соғлом одамлар каби юришни орзу қилиб, тинимсиз машқ қилишим зое кетмади албатта. Мен ҳар ҳолда яхшигина юрадиган бўлдим. Врачлар: "Сенга турмуш қуриш, бола туғиш мумкин эмас", - дейишганида ҳамма умидларим пучга чиқаёзди. Лекин мен умидини узмадим. Турмушга қикдим. Лобар қизалогим туғилди.

- Кунлар ўтди, - дея сўзида давом этди Моҳира. - Тинч-тотув ҳаёт кечира бошладим. Эрим Қурбонали рашк қила бошлади. - Ишламайсан, уйда ўтирасан, мен ўзим сени боқаман, - деб туриб олди. Биласизми, мен уйда ўтирсан, ногиронлик нафақасини олишим, икки таёққа суяниб юришим керакми? Давлат уйини хусусийлаштириб эрим номига бердим-да, қизим Лобарни олиб отам уйига кетдим. Қайнонам йўқлар, қайнотам яхши одам. Келиб турадилар. Невадаларидан хабар оладилар. "Моҳира келин, юр уйимизга кетамиз", - дейдилар. Мен мийғимда қулиб, индамай турараман. Биласизми, дунёда ҳамма нарсадан қизим Лобарни кўпроқ севаман.

- Ҳаётингизда сизга ҳамдард киши бўлишини истайсизми?
- Албатта истайман, - деди Моҳира. - Биласизми, эрим Қурбонали туфайли мен бахтга эришдим. Қизим Лобар унинг ҳам қизи.
- Демак, эрингиз ҳали-ҳамон кўнглингиз султони экан-да, - дейман мен унга.

У эса майин табассум билан хаёлга чўмади. Мен ҳаётда тақдирини ўз қўли билан яратган қаҳрамонининг сабот-иродасига ҳавас қиламан ва унинг чинакам бахтга ёр бўлишини тилаб қоламан.

И. САТТОРОВ

Тахририятимизга Қашқадарё вилояти Шахрисабз тумани Бобур жамоа ҳўжалиги Хўжабоғ кишлоғидан бир шикоят-ариза келди. Шикоят хати муаллифи Азиза Жабборова. Хат мазмуни куйидагича:

“...Аччиқ тақдирим мени қўлимга қалам олшига мажбур қилди. Мен тиббиёт билим юртини тугатганман, касбим ҳамшира. 1996 йил ота-онам (ўзлари ҳам яхши билмаган) кўшини Шанбег кишлоқлик Абдурайим деган йигитга узатишган эди. Турмуш ўртоғимнинг ота-онаси йўқ экан (Худо раҳматига олган бўлсин). Абдурайим билан биз атиги бир ойча яхши яшадик. Кейин... ҳаммаси бошланди-сабабсиз ҳақоратлар, уриб-сўқиллар, дўқ-пўнсисалар.

Мен ҳаммасига чидашга мажбур бўлдим, чунки ҳомиладор эдим. Эримнинг менга нисбатан бундай муомаласини ҳатто ота-онамдан ҳам яширдим. Турмуш ўртоғим 3-гурӯҳ ногирони (чап қўли ишламайди). Шу сабаб у ҳеч қаерда ишламасди. Москвага бориб келиб “бизнес” қиларди. Бир сафар Москвага мени ҳам ўзи билан бирга олиб кетди (ўшанда қорнимдаги ҳомилам беш ойлик эди). У ерда ҳам эрим уйдаги хушарини кўрсатди. Қуйда ичиб келиб, тўпалон қиларди. Мен унинг бу қилқларига чидай олмадим.

“Нега бундай қиласиз, ахир мен сизга шу умидлар билан турмушга чиққанмидим?”, - дедим. Эрим аса: “Ҳали сен менга хўжайин бўлиб қолдингми”, - деб мени роса калтақлади. Бир маҳал таёқ зарбидан бошим айланиб, аъзойи баданимда оғриқ туйдим. Мени дарҳол тунруқхонага олиб боришди. Ўша ерда 8 ойлик болам чала туғилди. Чақалоқ 15 кун яшаб нобуд бўлди. Фарзандимни рус тупроғига “қўйиб” уйга қайтдик.

Йўлда эрим: “Уйдагиларга чурқ этмайсан, бўлмаса турмушимиз бузилади. У ёқни ҳавоси тўри келмай бола чала туғилди, дейсан”, - деб мени ёлгон гапиринга ундади. Фарзандимиз нобуд бўлганини эшитган ота-онам ҳам роса хафа бўлишди, рангирўйимга қараб эзилиб кетишди.

Шу зайл мен ёлгон гапириб бўлса-да оилани сақлаб қолдим. Бу орада яна иккинчи фарзандимга ҳомиладор бўлдим. Ҳомила 2 ойлик бўлгач, кучли оғриқ билан касалхонага ётдим. Дўхтирхонада узок вақт, то бола туғилгунча даволанишга, врачлар назоратида ётишга тўри келди. Ва ниҳоят эсон-омон қўзим ёриди. Мен ҳам она бўлдим, деб жуда қувондим, аммо кувончим узокқа чўзилмади. Эрим тунруқхонага келиб: “Шу ердан тўри уйингга кетавер, менга укол-дори остида туғилган бола керак эмас”, - деди ва қайтиб хабар олмади. Мен қаттиқ хафа бўлдим. Мен чақалоқ билан ўз отасининг уйига эмас, қизлик уйимга кетишга мажбур бўлдим. 46 кун ота-онамикида яшадим. Энг оғир кулларимага ота-онам яради. Болани чиқласи чиқиб, сал ўзимга келгач кишлоқ фуқаролар йиғини расаси мени қўярда-қўймай эримникига олиб бориб қўйди. Кечқурун эрим келди. “Сени қайси аҳмоқ олиб келди, нега келдинг, кет, йўқол”, деб калтақлай кетди. Мен нима қилишни билмасдан унга ялвондим. Шунда у: “Агар мен билан япасанг урамани, сўкамани, ўлдирамани ҳеч ким аралашмасин”, - деди. Биз яна бирга яшай бошладик. Лекин у тирноқ ичидан кыр қидириб уриб, сўқиб тинмай жанжал қиларди. Қийноқлари кўнайсиз кўнайдик, асло камаймади.

Эримнинг “видео” камераси бор эди, тўйларни сурагга оларди. Бир куни у тўйдан ичиб келиб мени лна калтақлади: “Кет, йўқол, эрталаб шу ерда қорангини кўрмай”, - деди. Аммо мен учинчи фарзандимга ҳомиладор эдим. Бундан хабар топанг эрим: “Болани олдириб ташла, мени боланг ҳам, ўзинг ҳам заррача қизиқтирмайсан”, - деб тешиб ҳайдай бошлади. Кечқурун уйга келдим. “Эринг билан ўзимиз гаплашамиз”, - деб отам билан онам мени олдиларига солиб, эримникига олиб келди. Онам: “Уйлмайсизми куёв, ўз пушти камарингиздан бўлган бола-ку, тирноққа зор одамлар бор, сиз Худога шукр қилинг”, деди. Эрим эса онамга жавобан: “Менга бола керак эмас, мени машаат учун уйланганман, истасам ҳошироқ 15 яшарига уйланиб оламан. Чунки менинг пулим, долларим кўп. Боринг, хоҳлаган жойингизга ариб қилинг. Кўрамиз, сизнинг ара-дорингизми ёки менинг чўнтагимдаги пулим кучлими”, - деб жавоб берди.

Шундан сўнг менинг ота-онам: “Бу инсон билан оёсийинта яшаб кетишингга қўзимиз етмайди”, - деб

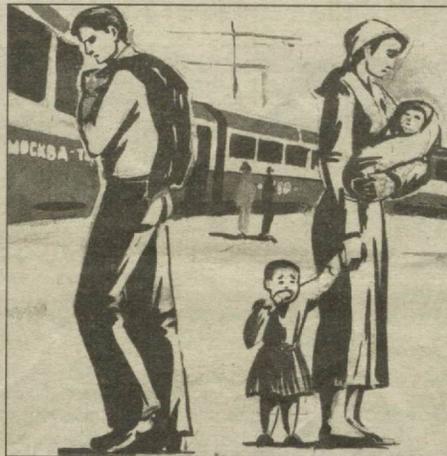
уйга олиб кетишди. Кейин мен ота-онамикида яшай бошладим. Соғлигим бўлмай анча пайт шифохонада ётдим. Ва ниҳоят ўйил фарзанд кўрдим. Отини Шахзод қўйдик. Орадан анча вақт ўтишига қарамай эрим мн меъдан, на боласидан бирон марта хабар олмади. Мен ниҳоятда эзилиб, қийналиб кетдим. Сизлардан илтимос, менинг аҳволимни тупуниб, ёрдам берасизлар деган умиддаман”...

Тахририятдан: Маазкур шикоят мактубини батафсил ўрганиб чиқиш, чора-тадбир қўллаш учун Қашқадарё вилояти бўйича муҳбиримиз, ушбу мақола муаллифларидан биро Исоқ Сатторовга жўнатган эдик. Текширув йазиси қуйидаги жавоб мактубини олдик:

“Биз Шахрисабз туман Бобур жамоа ҳўжалигида яшовчи фуқаро А. Жабборованинг шикоят аризасини туман ҳокимлиги вакили, маҳаллий маъмурият ҳодимлари билан биргаликда атрофлича ўрганиб чиқдик. Азиза туғруқхонада эканлиги ту-

БИР ХАТ ИЗИДАН

АЁЛ ЎЗ ҚАДРИНИ, ЎЗ ХУҚУҚИНИ БИЛСИН...

файли у билан суҳбатлаша олмадик. Аммо, эри Шоимов Абдурайим ҳеч бўлмаса одамгарчилик юзасидан бирон марта хабар олмаганлиги рост экан. Наҳотки бир ёстиқча бош қўйган эр-хотин оқибати шу бўлса. Биз Азизанинг эри Абдурайимнинг ҳаракатларида жиноят аломатлари бор-йўқлигини аниқлаш учун шикоят хати нусхасини Шахрисабз туманлараро прокурори Маҳмуд Ўзбековга жўнатдик”...

Тахририятга кўп ўтмай М. Ўзбековдан қуйидаги жавоб хати келди: **Ўтказилган текширишда маълум бўлдики, фуқаро Жабборова Азиза 1996 йил 9 август кундан бошлаб А. Шоимов билан турмуш қурган. 1999 йил июл ойига қадар бирга яшаган. Лекин А. Жабборова ўша ўтган давр мубайнида оиласининг нотинчлиги, эрининг уриши ҳақида бирон жойга мурожаат этмаган. Шунингдек, фуқаро Абдурайим Шоимовдан ариза юзасидан сўралганда у қуйидагиларни баён қилди: “Азиза билан 1996 йилдан 1999 йил июн ойигача бирга яхши яшадик. Айрим ҳолларда ўзаро келишмовчиликлар бўлгандир. Аммо мен аёлимни урмаганман, қийнамаганман. Шу сабабдан у бирон жойга мурожаат қилмаган. Ўзим 3-гурӯҳ ногирониман. Чап қўлим ишламайди. Москва шахрига (акам ўша ерда яшайди) ёза даволаниш учун борганман. Хотинимни эса ўзини илтимосига қўра олиб кетганман. Ўша пайтда у ҳомиладор эди. Унинг буйрағида касаллиги борлиги туфайли бола тушди. Врачлар менга хотинимнинг “буйрағида давления”си борлигини, яқин ўртада туғиш хавфлилигини айтишди. Биз Москвадан қайтиб келдик. Хотиним яна ҳомиладор бўлди. Бўйида бўлгандан то туққунча касалхонада ётиб, кейин бир қиз туғди. Бу ерда ҳам дўхтирлар хотинимга туғиш хавфлилигини, унинг қони камлигини айтишди. Шунинг учун мен унга яна туғишни эмас, соғлигининг ўйла, деб маслаҳат бергандим. Унинг ота-онаси мени нотўғри тупунишди. Лекин мен уни ҳеч қачон урмаганман”...**

Азиза Жабборованинг аризасида кўрсатилган бошқа

важлар ўз тасдиғини топмади.

М. ЎЗБЕКОВ

Шахрисабз туманлараро прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси.

Мана қонун посбонининг жавоб хати билан ҳам танишингиз. Гуё ҳаммаси жойидадек. Аммо негадир иккита боланинг етим бўлаётгани, Азизанинг моддий таъминоти ҳақида на ота бўлмиш, на қонун ҳимоячиси ўз жавоб хатида лом-мим дейишмаган.

Калтак келиб аёлнинг бошига тушган, албатта унинг бошида синади-да. Азиза эрининг уриб боласини нобуд қилгани, тинимсиз калтақлагани, хўрлагани ҳақида вақтида ҳеч қаерга шикоят қилмагани (ҳақиқатан тиббиёт экспертизаси, гувоҳлар кўрсатмаси йўқ) учун қонун унинг ёзган аризасини асоссиз деб тоғди ва А. Шоимов суддан қуроқ қилди. Лекин у қонундан ҳам устун турадиган виждон олдидаги жавобгарликдан қандай қутуларкин? Шоимов прокурорга берган хатида: **“Мен аёлимни урмаганман, қийнамаганман. Шу сабабдан бирон жойга муро-**

жаат қилмаган”, -

деб ёзган. Бу гапларга ишонайлик ҳам дейлик. Унда нега Азиза

6-7 ойдан бери онасиникида яшаяпти. Мен ўзим аёл киши бўлганим учун шуни айтишим мумкин, агар аёл эрининг уйдан қўним топса, у ота-онасиникида олти ойлаб эмас, ҳатто бир кеча меҳмонликка ҳам қолишни истамайроқ туради. Қолганда ҳам унинг хаёли рўзғориди бўлади. Яна Шоимов ўз жавобида: **“Хотинимнинг соғлиғидан хавотир олганлигим учунгина унга тўлмагин, деб айтган эдим”**, - деган. Хўп шундай экан, “меҳрибон эр”нинг бахтига ҳаммаси хайрли тугаб Азиза эсон-омон қутулган, ўғил фарзандли бўлган, нега бундай бахтни у шодлик билан қарши олмаган.

Махсус муҳбиримиз Исоқ Сатторов текшириб хабар берганидек, Азизадан, унинг боласидан бирон марта ҳатто одамгарчилик юзасидан хабар олмаган. Ахир туғиш азобларини тортиб, кўп қон йўқотиб, ўлим билан олишган аёли олдида эркак ҳам масъул эмасми? Дунёда қонун билан ўлчанмайдиган меҳр-оқибат, одамгарчилик, инсонийлик каби мезонлар ҳам бор-ку! Ахир бу туйғулсиз инсоннинг инсонлиги қаерда қолади?

Биз бу мақолани ёзиш билан кимнидир қоралаб, яна кимнидир оқлаш ниятидан мутлақо йироқимиз. Бу қайтар дунё - ҳар ким ўз қилмиши учун бугун бўлмаса, эртага жавоб бериши аниқ.

Лекин бизни бошқа бир ачинарли муаммо қийнайди. Нега бизнинг аёлларимиз ўз қадрини, ўз ҳақ-хуқуқини яхши билишмайди? Нега улар кўпинча калтакларга, хўрликларга чидаб миқ этмай юрадиларда, кейин... Ҳолдан тойиб, болалари етим бўлиб, турфа азоблар жон-жонидан ўтиб, умуман чорасиз ҳолатга, боши берк кўчага кириб қолганларидан кейингина арз қиладилар. Нега улар ўзларини ўзлари мана шундай яшашга маҳқум этадилар? Менимча баъзи аёлларимизнинг фожияси ҳам мана шу ерда.

Азизанинг эрининг ундан воз кечишига, болаларини тирик етим бўлишига, руҳан эзилиб ота-онасиникида ўтиришига ким айбдор? Балки эри билан бар-баробар Азизанинг ўзи ҳам айбдордир. Агар биз Азизанинг мактубини мулоҳаза қилиб кўрадиган бўлсак, унда Азиза: **“Келин бўлиб тушганимга ҳеч қанча вақт ўтмасдан эрим мени бесабаб урарди, сўқарди, лекин мен чидашга мажбур эдим, чунки ҳомиладор эдим”**, - деб ёзади. Хўп майли, Азиза ҳали дунёга келмаган боласини етим қилмаслик учун ёки ўлгинга келин онасининг уйига ҳомиладор ҳолда қайтиб боришни ор билиб эрининг қийноқларига чидагандир. Аммо Азиза Москвада яшаган даврида эрини бутунлай кашф қилган-ку, эрининг қандай инсон эканлигини очик кўрган-ку. У Азизанинг аёллик шавнини топлаган, ҳақоратлаган, таҳқирлаган. Бунинг устига уриб боласини ҳам туширган. Ўша ҳолатда Азиза ҳамма нарсадан - эрдан ҳам (маънавий жиҳатдан), кадр-қимматидан, ҳатто фарзандидан жудо бўлган.

(Давоми 8-бетда)

"Ҳаётимдан жуда хурсандман" - 43-сон

МАҚТАНИШ УЗОҚҚА БОРМАЙДИ, ЧУНКИ...

Мен ўзим оддий ишчи оиласиданман. Ёшим 19 да. Хозирда Тошкент Молия институтини ўқийман. Оилада кўп нарсани бошимдан ўтказдим. Тўғри, айтингиз мумкин, энди 19 ёшда экан-у, деб. Йўқ, ҳаётнинг гам-аламлари, қувончу-ташвишлари асло ёшга қарамас экан. Ўзингиз билмаган ҳолда, ўзингиз хохламаган ҳолда қанчадан-қанча ишлар бўлиб ўтар экан.

Синглим Б., бу гапларни ёзишдан олдин яхшилаб ўйлаб кўрдимизми? Менимча кўп гапириб юборибсиз. "Шайтан"-даги Асадбекка ўхшаб отангиз сизни керагидан ортиқ эркалатиб юборганлар шекилли.

Уйларда шортиқлар кийиб юришингизни ҳам ёзибсиз. Уйда-ку майли, "адасини эркаси" нима қилса қилаверади. Қайнота-қайнонагизни олдиларида қандай қилиб юрасиз? Ўзимизнинг ўзбекларнинг лозим рўмолларига нима етсин. Мен сизга ҳар доим шуларни кийиб юринг демаяпман. Ҳатто сиз буларни кийиб кўрмаган бўсангиз ҳам керак. Келинчиликнинг энг гўзал даври сизга насиб этмаганга ўхшайди. Лекин синглим, инсон дунёга келар экан кўп нарсани ўзи учун яхшилаб билиб олиши керак. Мен сизга Ҳадиси шарифлардан гапириб бермаман. Лекин ўқийшингизни тавсия қиламан. Синглим, бу дунёда ҳамма нарса ўткинчи. Ҳар ким меҳмон, буни ёдингизда тутинг. Вақти келиб бу боилкиларин-

гиз бир тийин бўлиб кетади. Тилла тақинчоқлар таққанда, гўзал кийимлар кийганда, лимузинларда юрганда пиёдаларга ҳам бир қараб қўйинг. Энди кичкина эмас, аксинча катта бўлаяпсиз. "Ақл ёшдамас, бошда", буни мендан ҳам яхши биласиз. Қайнотангизни топиши сизларга етиб, ҳатто ортар экан. Лекин ўзини меҳнати билан қийналиб тогган пул барибир бошқача. Наҳотки бегингиз ишлармасдан уйда ўтиришни ўзига раво кўрса (яна билмадим, балки бирор иш билан шуғулланар). Оллоҳ бир кунмас бир кун ҳамма бандаларини омонатини олади. Шу қатори қайнотангизни ҳам. Оллоҳ сизларга шунчалик кўп бойлик бериб юқоридан секин кузатиб синаётганини билаяпсизми? Нариги дунёда ҳамма нарсага жавоб беришликни-чи? Сизни бир мусулмон қиз, юртдошим дея маслаҳат берайлапман. Барибир у дунёга эртами-кечми ҳаммамиз борамиз, лекин савобимиз кўп бўлгани ўзимизга фойда. Бунинг учун бу дунёдаги олий ҳиммат вақтдан, беғубор болалиқдан, гўзал ёшликдан ва мунис кексаликдан ва ниҳоят инсонларга бўлган ширин муомалалар нуқул фойдаланиш зарур. Шундагина Яратган Эгам қрошига ёруғ юз билан борамиз.

ШАҲНОЗ
Тошкент

ҲАҚИҚИЙ БАХТ ҲАДИ ОЛДИНДА

Ҳурматли синглим Б.! Биров мол-дунёни бахт деб билса, биров: "Майли, оддийроқ яшасам-да, фарзандларим бор, давомчиларим бор", - дея ўзини бахтли ҳисоблаб яшайди. Бир онахонни биламан. У эридан ёш бева қолган (раҳматли эри ўқитувчи эди, оғир хасталиқдан сўнг вафот этган). Унинг бир ўғил, бир қизи бор эди. Қизи яхши бир оилага келин бўлиб тушган, ўғлидан ҳам тинган. Уларни катта қилишнинг машаққатли меҳнатларини, бошидан не кунлар кечганини онахоннинг ёлғиз ўзи билади. Бир кун уша онахон билан гапласиб ўтириб "Ҳаётингиздан мамнунмисиз?", деб сўрадим, у киши: "Болаларим соғ-саломат, шунинг ўзи менга бир давлат", деб жавоб берди. Ваҳоланки, у аёл ҳаётда яхши кундан кўра машаққатларни, қийин кунларни бошдан кўп ўтказганди, аммо нолимади.

Бу дунё вақтинчалик. Шунинг учун маҳалланинг яхши-ёмон кунларида қўни-қўшниларга ҳамроҳ бўлинг. Агар илоҳи бўлса, саховатли бўлинг. Кам тазминланган, ногирон, етим-есирларга ёрдам қилинг, ана шунда ҳақиқий бахтни кўрасиз.

Анорбой ОДИЛОВ
Жиззах шахри

ЕТУКЛИК КЕРАК СИЗГА

Бир ҳафтада олийгоҳга кирибсиз, табриқлаймиз. Лекин қайси олийгоҳга кирганлигингиз ҳақида ёзмабсиз. Кирган олийгоҳингиз тиббиёт соҳаси бўлмасин! Бўлма-са хузуригизга борган касал сиздан ҳеч қачон нажот топмайди. Отангизни пули сизни ҳаётингизни охиригача етати деб ўйласангиз, хато қиласиз. Бир кун келиб тоғ ҳам емирилади.

Бу бир кам дунёда Оллоҳ сизни маънавий бойликлардан қисган экан. Сиз ҳамма одамлар бахтли ҳаётга интилиб яшашин, дебсиз. Бизга сиз тасвирлаб берган ҳаёт керакмас. Зероки, биз ҳам маънавий, ҳам моддий бойликка эришгандагина ўзимизни бахтлимиз деб ҳис қиламиз.

216-мактабнинг ўқувчилари:
НОДИРА, ДИЛДОРА, ГЎЗАЛ,
ДИЛДОРА, ХИЛОЛА

МЕН ҲАМ БАХТЛИ АЁЛМАН

Ҳурматли бахтиёр синглим Б., илоё бахтингизга кўз тегмасин, турмуш ўртоғингиз билан қўша қаринг, фарзандларингиз кўпайиб ўғиллик ҳам бўлинг!

Менинг ёшим 20 да. Менинг ҳам ҳаётим ҳавас қилса арзигудек. 18 ёшимда ўзим 2 йил севишиб юрган йигитга турмушга чиқдим. Тўйимиз ҳам сизникидек оламшумул бўлди. Ниҳоқ қўлигани ҳам зўрини кийдим. Буни ҳаммасини қувв томон олиб берди. Менинг ота-онам ўзига тўқ одамлар-ку, лекин жуда бой эмас. Мендан бир кун аввал акамлар уйланганликлари учун бўлса керак, ҳаражатлар кўпайиб жуда яхши мебел қила олишмаган. Шундай бўлишига қарамасдан қуда томон кам-кўстисиз данигилама тўй қилишган. Чарлари ҳам жуда яхши ўтди. Онамлар ҳам сарполарни жуда яхши қилдилар. Ҳозир ўғлим бор. Катта қилиб туғилган қўнини

ўтказдик. Ойижоним 20 кунлик чақалоқни олиб: "Ўқишингизга боринг, мен ўзим қарайман", деди. Мен ўқишга чиқдим. Фигурамни сақлаб қолиш учун спорт билан шуғулландим. Л.акамлар билан биз фарзандли бўлгунча ҳафтасига 3-4 марта, фарзандли бўлган эса 1-2 марта айланашига борамиз. Л. акам сирдан ўқийдилар, ишлайдилар. Ишламай қўя қолинг, десам, "Йўқ, мен келаганимни ўйлаб унга пойдевор қуришим керак. Қачонгача отамни пулига қараб ўтираман. Буларни ҳаммасини сен ва ўғлим учун қиламан", - дейди. Менга ўқишимга шарт йратиб беришган.

Ҳамама дўғоналарим, қариндошларим менга ҳавас билан қарашди. Ҳеч нарсадан ва ҳеч қимдан камчилигим йўқлигини кўрдим.

ЛОЛАХОН

Тошкент

СИЗ АҚЛДАН ОЗИБСИЗ

Тенгдошим Б.! Сиз ушбу мактубингиз орқали нимага эришмоқчи бўлгансиз билмадим, лекин менга ақлдан озбандай бўлиб туялдингиз.

Бўлиб ўтган тўйларингизни ҳам ошириб таърифлагансиз. Тўй қилмоқчи бўлган камбағал, ночор оилаларга таъсир қилмайдими? Яна мактубингизда: "Ўзи келин бўлиб тушгандан бери бу уйда иш қилмаганман. Қайнонам, қайнотам менга "Сиз ҳали ёшсиз, иш қилишга ҳали бор. Уни ўрнига Т. би-

лан истироҳат боғларига боринглар", дейишди. Т. акам ҳеч қаерда ишламайди. Бизга оталарини молу дунёси етди", - деб ёзибсиз. Ўзингиз ўйлаб кўринг, қайси ўзбек аёли уйдаги юмушларини қайнонасига ташлаб эри билан ўйнагани кетади? Т. акаганизи ҳеч қаерда ишламаслиги бу йигит кишига хос фазилат эмас.

Худо кўрсатмасин, эртага қайнотангизга бир нима бўлиб қолса, Т. акаганиз, сиз ва фарзандингиз кимнинг ҳисобига кун кўради? Бу гапларни мен сизни "бахтиёр" деб ўйлаган ҳаётингизга ҳасад эмас, балки нафратланиб ёзаяпман. Сизга маслаҳатим - ўйин-қулгини йиғиштириб, пулингиз кўп бўлса камбағал оилаларга ҳада этинг. Уларнинг дуосини олинг.

Бобурмурод ФАЙЗУЛЛАЕВ

Тошкент шахри

ЭСЛАТМА:
Бой-бадавлат катта бир амалдорнинг эрка қизиман. Мени худди шундай бир оилага келин қилиб узатишди. Эрим билан бахтиёр ҳаёт кечираяпмиз. Фарзандимга онам ва қайнонам қарайдилар. Мени олийгоҳга киритиб қўйишди. Ҳаётимдан жуда хурсандман.

Тошкент

Б.

ҲАЁТ ҲАМ ҲАММАНИ БИРАТ ЭМАС

Албатта бундай бахтни қайси қиз ҳам орзу қилмайди, дейсиз? Севиб-севилиб турмуш қуриш, ажойиб кийиму, дабдабали тўй. Аммо ҳар ким ҳамёни кўтарганича-да. Мен унинг бахтига ҳавас қилдим. Чунки, ўзига ярашган оилага тушган, қайнота, қайнона, турмуш ўртоғи - барчаси яхши кўради. Ҳамма нарсдан кўнгли тўқ. Шу томониға ҳавас қилдим. Бошқа томонлари: узук - энг қиммати, лимузин машинаси, энг зўр ресторон, 3 қатор занжиру, бриллиант зирак. Буларга ҳавас ҳам қилмадим, ҳасад ҳам. Чунки, бу буюмларни олдириш мени ҳам қўлимдан бемалол келади. Мен ҳам ўзига тўқ оиладанман. Аммо атрофдагиларни ўйлайман. Шундай нарсалар қилдирсам қўли қисқа одамлар кўриб ичидан зил кетишини, қўли қалтираганини ўйлаб эзилишини ўйласам, юракларим эзилиб уларга раҳимим келади. Шунинг учун ҳамма нарсанинг меъёри бўлиши керак, деб ўйладим.

А. УСМОНОВА

Тошкент шахри

ҲАЛИ ҲАМ КЕЧ ЭМАС

Синглим Б.! Сиз бир амалдорни қизи эканингизни унутманг! Отангиздан амал кетса, сизни у рўзгорга бир кун ҳам сиғдирибсиз-маса керак. Буни қайнонагизни ва Т. акаганизи "дадасини қизи" деб эркалатишларидан ҳам билса бўлади. Агарда қайнота-қайнонагизни ҳурмат қилганингизда қўлидаги ишини олиб тўрга чиқариб қўйинг бўлардингиз. Қўлларига суя қўйиб, долларини олардингиз. Сиз ва Т. акаганиз қимларнидир ҳалол меҳнати эвазига кун қўраясиз. "Ўқишга бир ҳафта ичиде имтиҳонсиз кирдим", - деб мағрурланибсиз. Сиз хурсандсиз, лекин кимнидир қўйдиргансиз. Чунки кимдир сиз туфайли имтиҳондан йиқилган. Ёшлик ўтади, қариликда хор бўлманг. Бойлик қўлнинг қири. Ҳали ҳам вақт бор. Болаларингизга ўзингиз алла айтинг. Менинг ёзган сўзларимдан хафа бўлманг! Озгина бўлсада яхши ҳулоса чиқариб олинг.

Зулайхо МУРСАЛОВА

Қашқадарё вилояти

ОСТАНДАГИ ЮДАВЗ ЭКАНСИЗ

Ёшим 17 да. Тиббиёт билим юртининг 1-курс талабасиман. Азиз тенгдошим, мактубингизни ҳамма ҳаваси келсин деб ёздимизми?!

Қисқасини айтганда, бир бойваччанинг эркатой қизи экансиз. Ўзбек қизига хос бўлган тарбияни олмаган экансиз. Сиз ҳали ҳаётнинг аччиқ-чучуқларига, баланду-пастликларига учрамагансиз. Олийгоҳга кирибсиз-а, қандай соҳадалигини ёзмабсиз. Агар мабодо "шифокорлик" соҳасида бўладиган бўлса, сиздан қанақа шифокор чиқади? Даволайман деб, дардига дард қўшмасангиз бўлди. Мен сизнинг бу бахтингизга ҳеч қачон ҳавас қилмайман. Азиз тенгдошларимга ҳам маслаҳат бераман-ки: "Қизларимиз ўзбекона шарму-хаёлари билан, камтарликлари билан ўз бахтларига эришишсин!"

Барно СУЛТОНОВА

ҚЎЛИНГДАН ҚАНДАЙ ИШЛАР КЕЛАДИ

Синглим Б.! Бахтинг, муҳаббатинг, қувонч чечакларинг ҳеч қачон ҳазон бўлмасин. Қайнотанг, қайнонаг, отананг ҳам бахтингга, болаларинг бахтига омон бўлишин! Умр йўлдошинг Т. ҳам бутун умр сенинг ҳақиқий мафтунинг бўлиб қолишини яратган эгамдан сўраган ҳолда бир оз мулоҳаза юритмоқчиман. Ўқишга ҳам имтиҳонсиз киритиб қўйибдилар. Аммо ўқиш ўйинчоқ ёки эрмак учун чиқарилган нарса эмас-ку. Бунинг устига ўқишни тамомлагандан сўнг, нима иш қилмоқчисан? Ёки аникроғи, қўлингдан қандай ишлар келади? Бичиш-тиқиш, бола тарбияси, рўзгорга қараш, саранжом-саршилта қилиш ва ҳоказо. Ота-она, қайнота-қайнонани сенга бутун умр боғлаб қўйган эмас-ку. Аникроғи, сен ҳамма нарсага жуда осонлик билан эришибсан ёки эришяпсан. Ҳўш, ҳаётнинг қизиги борми? Инсон ўз меҳнати эвазига топган нарсани, эришган ютуғини жуда қадрлаш керак деб ўйлайман!

Сен ўзингдан сўраб кўрганмисан, мен ушбу нарсаларга нима эвазига эга бўлаяпман деб? Хатингни ўқирканман, менда ҳавас ҳам, ҳасад ҳам эмас, балки қалбимда ноаниқ ҳислар пайдо бўлдики, буни тушунтиришинг илоҳи йўқ.

Қашқадарё

РАЙҲОНА

ОЛЛОҲ ҲАЛОЛИДАН БЕРСИН...

Б.нинг бахти бизда ҳавас ҳам, ҳасад ҳам уйғотмади. Чунки Б. ҳаётда меҳнатсиз бахтга ҳозирча эга бўлган. Ўзи ўрта мактабни битирмай осонгина олийгоҳга жойлашибди. Б. қизимиз олийгоҳ билимини ўзига сингдира олармикан ва олий маълумотли мутахассис бўлиб чиқа олармикан. Яна бир ачинарли томони қувв бола ҳеч қаерда ё ишламаса, ё ўқимаса экан. Қувв бола ҳам Б. билан бирга ўқиб, шунчалик имкониятлари бор экан, ўз келахаги учун ҳаракат қилиши керак. Мен уларга: "Меҳнатсиз ҳаёт - ўғирликдир" мақоли билан жавоб бераман.

Санталатхон РАҲМОНОВА

Тошкент

ТАХТ ЭМАС, БАХТ БЕРСИН

Ушбу мактубни ўқиб ҳайрон қолдим. Аёл бир оилага келин бўлиб тушдики, ўша оилада у келинлик вазифасини бажариши керак. Инсонга тахт эмас, бахт берсин, деб бекорга айтилган эмас. Ақс ҳолда оилани бузилишига мана шунақа қилиб юришлар сабаб бўлади.

Баҳромжон ИСМОИЛОВ

Тошкент шахри

ШАБРИКЛАР ВА ЭЪЛОНЛАР

ОБИДЖОН!
Сени 5-феврал - 18 баҳоринг билан кутлаймиш. Узок урф, соғлиқ ва бахт тилаймиш. Барча оғзуларинг рўзба инқили.

Оила аъзоларинг

Азиз дилбандимиз **САНЖАРБЕК!**
Сени 3-феврал - туғилган кунинг билан кутлаймиш. Қўзимизни кубнашиб, соғ-омон болга шгани.

Отанг Сайфиддин, онанг Муяссар

Азиз ўғлимиз Шерали **ЭРГАШЕВ!**
Сени 30-ливар кунинг 10 ёшга тўлишинг билан индиладан шайриқлаймиш. Бахтимизга соғ-саломат, яхши нисон бўлиб камолга етгани.

Отанг Муҳаммаджон, онанг Санобархон

Хурматли **АКБАР ака!**
Шаваллуд кунингиз муваффақ бўлсин! Хаётиингиз шодликка бой бўлсин. Саломат бўлинг.

ТКБ-4 ходимлари

Ойжонимиз **МУХТАБАР АББОСОВА!**
Сени 2-феврал - таваллуд кунингиз ва кўнгул 50 ёшингиз билан шайриқлаймиш. Оиламиз бахтга доимо соғ бўлинг. Адам билан кўнга қариб, ён-тинги роҳатимизни кўриб юртинг.

Фарзандларингиз: Мухаббат, Малоҳат, Анвар, Алишер, Малика

Кайда ўзи - уша бахт?
МЕН ҲАМ ТИНИБ-ТИНЧИБ ФАРЗАНД КЎРСАМ...
Мен 1977 йилда туғилганман. 1995 йил ноябр ойда турмушга чиқдим. Айрим сабаблар билан икки ой ичида ажрашиб кетдим. Мана ўшанга ҳам ҳозир 5 йил бўляпти. Қайта турмушга чиққанам йўқ. Банк идорасида ишлаб юрибман. Биламан, ҳали ёшман. Лекин негадир ҳадеганда бошимга бахт куши кўнмаяпти. Менинг собик синфдошларимнинг ҳаммаси иккитадан фарзандли бўлишди. Бировдан камчилигим йўқ- ўзимга яраша хусним бор. Лекин не қилайки, ҳеч бахтим очилмаяпти. Балки сеvimли газетам сабабчи бўлиб, бахтимни топсам деб шу мактубни ёздим. Ўзим ҳаётда кўп кийналганман. Ёш қиз экану эр қидириб қолибди, деб айбга буюрмаслигингизни сўрайман. Турмуш қуриб, тиниб-тинчиб кетишни, фарзанд кўришни хоҳлайман.

Ангрөн шахри

ОИЛА - 542
Олий маълумотли, тошкентлик, оиласидан ажрашган 35 ёшли ўзбек йигити 25-35 ёшлардаги ўзбек, турмушга чиқмаган ёки бир фарзанди бўлган (иложи бўлса уй-жойли) аёл билан турмуш қуришни истайди.

ЭЪЛОН
Беруний шаҳрида пишиқ гишдан қурилган, икки қаватли, саккиз хонали, ун сотих ер участкаси бор, барча кулайликларга эга (канализация, сув, табиий газдан алоҳида иситиш системаси, ҳаммом, гараж ва ҳ.к.лар) шахсий уй сотилади ёки Тошкент шаҳридаги уй (дом) га ўзаро келиш-илган ҳолда алмаштирилади.
Тел: 54-01-85. Файзуллани сўранг.

Опажонимиз БҮРИХОЛОЙ!
Сени 4 феврал - таваллуд айёмингиз - 35 баҳорингиз билан ин қайимиздан шайриқлаймиш! Сизга бахт ёр бўлсин. Сиз бор хонадонинг доимо бахту-саодат, тинчлик, яхши кайфият тафқ эмасин.

Бахтиёр ва Мухайё

"ЗУККО" фирмаси ўқув маркази сизларни турли курсларга ўқишга таклиф этади

3-ойлик Бичиш-тиқиш - бир ойга 2000 сўм. Инглиз тили - бир ойга 1500 сўм. Телерадиоусталари - бир ойга 2000 сўм. Бухгалтерия - бир ойга 2500 сўм.	2-ойлик Торт тайёрлаш - бир ойга 2000 сўм. Сартарошлик - бир ойга 2500 сўм. Массаж - бир ойга 2500 сўм. Уй ҳамшираси - бир ойга 2500 сўм. Лор ҳамшираси - бир ойга 2500 сўм.
--	--

Ўқиш ҳафтада икки марта. Ўқишни битирганларга диплом берилади.
Манзилимиз: метронинг "Тинчлик" бекати. "Азиз Сайфи қизи" атальесининг ичида.
Тел: 42-19-57. 186-57-89. "Адида" дўкони ёнида.

Синглимиз ДИЛУЗАХОН!
Сени 7 феврал - таваллуд кунингиз билан самимий муваффаққ эмасин. Сизга соғлиқ, омад, ишфарингизда ривож тилаймиш. Фарзандларингиз бахтга ҳамшира омон бўлинг.

Акангиз Азамат, келинойингиз Рисолат

Азиз волидаи муҳтарамамиз **Фароғат САТТОРОВА!**
Туғилган кунингиз муваффақ! Олжадан сизга узок урф, бахтимизга доимо соғ бўлишингизни сўраймиш!

Умр йўлдошингиз, фарзандларингиз ва сеvimли неварангиз Тўлқинжон

ОҚ ФОТИҲА БЕРИШГАЧ...
Ўрта мактабни битиргач, олий ўқув юртига ўқишга кириш учун Давлат имтиҳонини топширдим. Негадир у ерга ўқишга киришимга кўнглим тўқ эмасди.
Бир кун имтиҳондан сўнг туш кўрдим. Тушимда ойжонимдан фотиҳа сўраб "оқ от" миниб чўлга жўнадим. Жуда кўп юрдим, 3 та чўлни кездим, қарасам қаршимда катта мақбара турар эмиш. Мен ўша томон йўл олдим, ичкари тўла оқ кийинган Ҳожи бобо ва Ҳожи оналар турар эди. Улар мени отдан тушириб, зина томон йўл кўрсатди...
Мен уч катта зинани босиб ўқорига чиқдим, бошим устида катта кўк гумбаз турар эмиш. Гумбаз ичидан бир мўйсафид чол қичиб: "Қўзим, Маккаи Мадинага хуш келибсан, зиёратинг учун ўқишга қабул қилидинг, талабалар сафига киритилдинг", - деди-да, кўздан ғойиб бўлди. Мен ҳайрон бўлиб гумбаз ичига кирдим. Кириб фотиҳа ўқидим ва гумбаз атрафларини кўлим билан силаб, бошимга суртган эдим, кимдир беҳосдан уйғотди.
Ўрнимдан туриб ойжоним ёнига югурдим, кўрган тушимни айтиб бердим. Ойим: "Қўзим, насиб этса ўқишга кирасан", - деди.
Уч кундан сўнг тушим ўнгидан келди. Имтиҳоннинг натижаси чиқди, бориб жавобларимни кўрган эдим, буни қаранг-ки, чўлни кездим, уч зинани босиб ўтдим, ўқишга кирганлар рўйхатида тўртинчи бўлиб кирган эдим...
Мадина МУХТОРОВА, талаба

"БЕГОЙИМ - СЕРВИС"
Азиз аёлларни ўқишга таклиф қилади:

1. Массаж.
2. Замонавий урфдаги пардалар тиқиш.
3. Инглиз тили.
4. Сартарошлик.
5. Ҳамширалик.
6. Тиқиш-бичиш, моделлаштириш.
7. Компьютер.
8. Торт-салатлар тайёрлаш.

Манзил: Тошкент ш. Ўрда бекати, Анҳор бўйи кўчаси. 6-уй.
(Вилоятлардан келганларга ётоқхона берилади.)
Ўқишни тугатганларга диплом берилади.
Тел: 41-16-63

Онажонимиз Улуғой ПАРДАЕВА!
Сени 5 феврал - туғилган кунингиз, 45 ёшга тўлишингиз билан шайриқлаймиш. Бахтимизга доимо соғ бўлинг.

Ўғилларингиз: Тўйчи ва Сайфиддин Курбоновлар.
Камашни тумани, Лангар ж/х.

"ОИЛА ВА ЖАМИЯТ" УЎГИТНОМАСИ
Сув кўп қуйилса ошни айнитар. Пайдар-пай ичимлик бошни айнитар. Ароқнинг кетиға тушди ми киши, Баравар-каттао ёшни айнитар.

Ноннинг ушоғи ҳам ноннинг ўзи-ку, Нон эса баданда жоннинг ўзи-ку. Нонимиз бўлмаса жонимиз ҳам йўқ, Нон эса худди шу ноннинг ўзи-ку.

Оққа кўчирувчи **Ойбек КАРИМЖОНОВ**

ҚОВҒА (21 АНВАР - 18 ФЕВРАЛ)
Ушбу юлдуз буржи остида башариатнинг даҳо шахслари кўп туғилганлиги диққатга сазовор. Галилео Галилей, Чарлз Дарвин, Алишер Навоий, Борис Пастернак, Франклин Рузвельт, Томас Эдисон ва бошқалар шулар жумласидандир.

ҚОВҒА - ЭРКАК
Қовға - эркак ҳаётда билим олишни асосий мақсад деб билади. У бир-бирига сира алоқаси бўлмаган маълумотларни бир пайтнинг ўзида тўплай олади ва сиз берадиган бирорта саволни жавобсиз қолдирмайди. Сарф-харажат масаласида жуда эҳтиёткор, аммо бу билан уларни ҳасис деб бўлмаёйди. Бошқалар учун бир тийинга қиммат илмий китобни "отасининг баҳоси"да бўлса ҳам сотиб олишга маблағ топади.

Эҳтиросли аёллар учун Қовға - эркак бамисоли "дардидар". "Биринчи учрашиш - танишиш, иккинчи учрашиш - дўстлашиш, учинчи учрашиш - уйланиш" формуласи Қовға - эркак мисолида чиппакача чиқади. Қовға - эркак билан танишишдан то "жуфтлашиш" босқичигача бир-икки қовун пишиғи ўтиб кетиши турган гап. Масалан, Сиз у билан бирор ишқий фильмга тушиш учун келишиб олгансиз. Аммо, кинога бирор соатлар вақт қолганда у сизни "хайвонот боғи"га етаклаб кетиши ҳеч уларни ҳасис деб бўлмаёйди. Бошқалар учун бир тийинга қиммат илмий китобни "отасининг баҳоси"да бўлса ҳам сотиб олишга маблағ топади.

Эҳтиросли аёллар учун Қовға - эркак бамисоли "дардидар". "Биринчи учрашиш - танишиш, иккинчи учрашиш - дўстлашиш, учинчи учрашиш - уйланиш" формуласи Қовға - эркак мисолида чиппакача чиқади. Қовға - эркак билан танишишдан то "жуфтлашиш" босқичигача бир-икки қовун пишиғи ўтиб кетиши турган гап. Масалан, Сиз у билан бирор ишқий фильмга тушиш учун келишиб олгансиз. Аммо, кинога бирор соатлар вақт қолганда у сизни "хайвонот боғи"га етаклаб кетиши ҳеч уларни ҳасис деб бўлмаёйди. Бошқалар учун бир тийинга қиммат илмий китобни "отасининг баҳоси"да бўлса ҳам сотиб олишга маблағ топади.

ни яхши билади. Оилавий ҳаётда хиёнатни билмайди, бутун борлиғи билан иш ва оилавий муаммоларга банд бўлади. Шунга қарамай, бундаи "олтин эр"нинг хотини бўлишга ҳамма аёллар ҳам рози бўлавермайди. Жилванган эҳтиросга эга бўлган аёллар у билан бемалол турмуш қуришлари мумкин. Негаки, қовға-эркак оилавий ҳаётнинг бошқа масалаларида қўлигул, иқтидорли, содиқ ва ишончли жуфт.

ҚОВҒА - АЁЛ
Қовға-аёл оқила, жозибадор ва хушмуомила. Шу боис унинг хонадонидан меҳмонлар аримайди. Бундан унинг ишқий дунёси у қадар ҳам рангбаранг эмас деган фикр ке-

басига учган эркак қовға-аёлнинг чойшабига битта ҳам фикрим тушира олмаслиги мумкин. Бежолос эҳтирос унга беғона ва керак ҳам эмас. Қовға-аёл ҳаёт наҳидасини қувнок даврада, дилкаш мулоқотлар, тўй-ҳашамларда кўради. Дилини шубҳа-гумонлар ва рашқдан холи тутайди. Ўзи садоқатли бўлганлиги туғайли жуфти ҳалолнинг хиёнатидан қаттиқ изтиробга тушади, аммо буни "хиёнаткор"нинг юзига солавермайди. Бундай пайтада "от айланаб қозигини топади" мақолига

амал қилади. Қовға буржи остида туғилган аёллар осуда турмушни хуш кўрувчи эркаклар учун гоят мос жуфт ҳисобланади.

Қовға буржи остида туғилганлар Эгизаклар (22.V - 22.VI), Тарозу (24.IX - 23.X), Ўқотар (23.XI - 21.XII) юлдуз буржлари остида туғилганлар билан осуда ҳаёт кечиридилар.

Кўй (21.III - 20.IV), Қисқичбақа (22.VI - 22.VII), Париқод (24.VIII - 23.IX) юлдуз буржлари остида туғилганлар билан турмушлари бир нави кечади.

Чаён (24.X - 22.XI), Бузоқ (21.IV - 21.V), Арслон (23.VII - 23.VIII), Тоғ эчкиси (22.XII - 20.I) юлдуз буржлари остида туғилганлар билан турмуш қуриш-қурмаслик ўзларига ҳавола.

Оллоёр БЕГАЛИЕВ тайёрлади

Кейинги пайтларда матбуотда негадир аёллар ўз қалбидаги дил изҳорлари ҳақида кўп ёзадиган бўлишди. Бундай қараганда ҳаётда фақат аёлларнинг бошида турли муаммолар, кечинмалар бору эркакларда эса... Йўқ, янглишасизлар. Бизда ҳам ўзимизга яраша ташвишлар, турли хил муаммоларимиз бору, аммо баъзан вазминлик қилиб ичимизга ютишга ҳаракат қиламиз. Менинг бошимдан ҳам анча ишлар ўтди. Шукр, ҳозир ҳаммаси яхши бўлиб кетди. Лекин ўшанда қандай қилиб бу ишга қўл урганимни ҳалигача тушунмайман. Билдимки, эркак бўлмоқлик ҳам оғир экан...

... Биз Адиба билан институтда танишдик. Дўстлашдик. Кейинчалик бу туйғуларимиз севгига айланди. Ота-оналаримизнинг оқ фитҳаси билан тўйимиз ҳам бўлиб ўтди. Сўнгги курсни тугатаётганимизда эса ўғилчалик ҳам бўлди. Мен яхши жойга ишга кирдим. Адиба эса уйда фарзандимизнинг тарбияси билан шуғулланар, ишдан қайтишимга турли таомлар пишириб кутиб ўтирарди. Мен бахтли эдим.

Бир куни мени бошлиқ муовини қилиб тайинлашди. Ўрнимга эса Комила исмли ўқишни яқинда туғатган бир қиз келди. Курғур, шундай офатижон эдики... Хуллас, ҳамма қатори менинг ҳам унга ҳавасим келди.

Бир куни у ўтирайдиган хонанинг эшиги қулфланиб қолди. Ишхонада эса мenden бошқа ҳеч ким йўқ эди. Амаллаб уни очганимизча вақт алламаҳал бўлиб қолди. Кейин Комилани уйига олиб бориб қўйдим. Шу-шу дўстлашиб қолдик. Энди уйга у қадар шошилмайдиган бўлиб қолдим. Имкон бўлса нималарнидир баҳона қилиб Комиланинг олдига кирверардим. Кейинчалик у бошқа корхонага бошлиқ вазифасига тайинланиб биздан бўшаб кетди. Лекин у билан учрашиб турардик. Хуллас, баъзан унинг уйда ётиб қоладиган бўлдим... Янги уй олганда таъмирлаб, жиҳозлар олиб бердим. Унга нима зарур бўлса, муҳайё қилишга интилардим.

Хотиним Адиба эса мендаги ўзгаришларни сезар, менга билдирмай йиллар, ўғлимизни етим қилмасликни ўтиниб сўрарди.

Қаёқда, унинг бу гаплари қулоғимга кирмасди ҳам. Бироқ хотинимнинг менга нисбатан жадл қилганини, бақириб чақирishiни кутардим. Адибага нисбатан қанчалик беларво, лоқайд бўлсам ҳам у меҳр кўрсатишни қўймас, эшикдан кириб келсам юзлари шодликдан яшнаб кетарди. Бундан эса менинг энсам қотарди.

Лекин Комила... У эса бундай хокисор эмасди. Унинг олдига қачон келсам ҳам виқор билан телевизор кўраётган ёки китоб varaқлаб ўтирган бўларди. Унинг гўзаллигига асир бўлиб камчилигини сезмасдим, гўё кўрмасдим. Баъзан у шошиб чиқиб кетаркан рўзгорга зарур нарсалар ёзилган рўйхатни қўлимга тўтазар. "Келишимиз бирорта ресторандан овқат олиб келарсиз-а", - дея майин табассум қилиб чиқиб кетарди. У келгунича дастурхон тузаб, майда-чуйда юмушларни қилиб қўйганимни ҳам

билмай қолардим. Бу ҳам етмагандек у менга "Хотинингиздан ажрашиб келинг!", - деб шарт қўйганди. Негадир менинг бу талабга кўнглим чопмасди. Назаримда қандайдир кўринмас ип мени оилам, хотинимга боғлаб қўйгандек тўлоаварарди.

Шунга қарамасдан Комиланинг айтганини қилдим. Судга ажралиш учун ариза берганимда кўпчилик хайрон қолди. Чунки, бу кўпчилик учун қутилмаган ҳол эди-да. Адбанинг шунчалик қилган таваллолари ҳам бу аҳдидан қайтаролмади. Комилахон билан ни-

ЎЗГА УЙДАН

БАХТ ТОПА ОЛМАДИМ...

коҳдан ўтаимиз деб юрган кунларнинг бирида бетобланиб қолдим. Бу вақтга келиб мен ўз уйимдан чиқиб кетган ва нарсаларини унинг уйига олиб келгандим. Комила ишдан келганида мен ҳалиям ўрнимдан турмаган, аниқроғи туролмай ётгандим. У эшикдан кириб келгач, мен ётган хонага ижирганибгина кирди-ю, энсаси қотиб ҳолимни сўради. Мен унга "Тез ёрдан" чақирин!", - деб илтмос қилдим. У чақирди. Врачлар етиб келганида уларни мен ётган хонага бошлаб кирдию қайтиб кирмади ҳам. Бир вақт ҳамшира негадир уни кидирди. Қараса у аллақачон уйдан чиқиб кетган экан. Врач йигит "Ким ўзи у, хотинингизми?. Бир пивёла чой қўйиб беришга ҳам ярамаса-я, сизга?", - деб ҳайратланди.

Аҳволим анча оғир эди. Бир қошиқ овқатсиз амаллаб кечани ўтказдим. Эрталаб қарасам Комила ҳалиям келмабди. Иши кўпдир-да, деб ўйладим. Дори-

ларимни ичиб энди ётгандим, телефон жиринглади. Олсам ўғилчамнинг овози. Йиглаб юбордим. "Ада, бугун туғилган кунимга келасизми?!", - деди ширин овози билан. "Албатта бораман", - дедим. Кейин туриб кийиндим-да, пул турайдиган жойдан пул олмоқчи бўлдим. Қарасам, бир тийин ҳам пулим йўқ. Костюмимнинг чўнтағида озорок қолган экан. Олдим кўчага йўналдим. Шу пайт Комила келиб қолди. "Ҳа, қаёққа? - деди қошларини чимириб. Индамадим. У эса "Хўш, қачон ЗАГСдан ўтасиз?", - деди. Яна индамадим. Шу куни яна оиламга қайтиб бордим. Хотинимнинг шодлиги ичига сиғмасди. У ҳеч нарса бўлмагандек елиб-югуриб дастурхон тузади. Мен севган таом-мантини тайёрлади. Мазам йўқлигини кўриб бирпасда қўшни ҳамшира кампирни айтиб чиқди. Қўярда-қўймай иссиғимни ўлчатди. Укол қилдирди. Малина мураббосидан солиб чой тайёрлади. Диванга ётқизиб ўраб қўйди-да: "Агар ухласангиз терлаб яхши бўлардингизу, лекин".... деди деворга осиглик соатга қараб.

Унинг ғамхўрликларидан бир олам ҳузур қилиб, роҳатланиб ётардим. Вужудим ҳам, қалбим ҳам ором оларди, десангиз. Билдимки, мени бу ердан бошқа жойда бундай севмайдилар, ардоқламайдилар. Шу кеч қушдек енгил бўлиб уйғондим. Қарасам, бошимда хотиним менга тикилиб ўтирибди. Ўғилчам бўлса жимгина мен олиб келган ўйинчоқни ўйнади. Хотиним хомуш кўринарди. Эҳтимол вақт кеч бўлиб қолгани учун кетишимдан хафа бўлаётганмиди?...

Ўзим учун энг азиз, қадрдон бўлган бу хонадондагилар-хотиним, ўғлимнинг олдида юзим шувут эди. Кетмасам бўлмасди. Улар билан хайрлашарканман, ўғилчам: "Адажон, яна қачон келасиз, туғилган куним бўлмаса ҳам келинг, яна келасиз-а?", - деди бўйнимдан қучиб. Хотинимнинг нигоҳларидан ҳам худди шундай савол турарди. Лекин шу куни кетишим керак эди. Эрталаб Комилахон билан гаплашдим. Унга уйлана олмаслигини айтдим. У пинагини ҳам бузмай: "Менга тўғри келмаслигингизни вақтида тушунибсиз, ахир

мендан 15 ёш катта бўлсангиз!..", - деди. Эртаси куни оқшомда ўзим икки йил олдин чиқиб кетган хонадонга қайтиб келдим... Эшикни очган хотиним аввал менга, сўнг қўлимдаги жомадонимга қарадию, ўзини бағримга отди. Ўғилчам эса чопиб чиқиб иккимизнинг оёқларимиздан қучиб олди. Ўзим бир пайтлар қадрига етмаганим оиламга, қадрдон гўшамга қайтиб келгандим. Билдимки, бундай бахтни шу ердан бошқа ҳеч қаердан топа олмас эканман... Шундагина йўқотилган нарсанинг, қадрига етмаган нарсанинг азиз, бебаҳолигини тушундим.

Агар буни вақтида тушунмасам, эҳтимол бир умр пушаймонда ўтган бўлардимми?..

Муроджоннинг иқрорини
Басира САЙИД АЛИ ёзиб олди

Мен ҳали ёш бўлсам ҳам лекин анча-мунча нарсаларни тушунаман. Ҳаётда кўп алданиб қолган қизларни биламан. Ирода исмли қиз билан танишдик, мен уни севардим. У ҳам мени севарди. Биз бир-биримизга жуда ҳам ёқардик, қолаверса ишонардик. Мен 1998 йилда мактабни тугатиб шахримиздаги олийгоҳлардан бирига ўқишга кирдим. Ироданинг ҳам омади келиб у ҳам олийгоҳга ўқишга кирди. Бизни қувончимиз чексиз эди.

Биз бир-биримиз билан деярли ҳар куни учрашиб турардик. Ҳаётнинг мен учун ширин бўлган дамлари кўпга чўзилмади, чунки Ирода бошқа бир йигит билан танишиб қолганини айтди. Иродага дилим оғриқларини қанча тушунтирмай мени тушунишни истамасди. Шундан сўнг биз 6 ой бир-биримизни кўрмадик.

Кунларнинг бирида мен у ўқиб юрган олийгоҳга бориб қолдим. Тўсатдан Иродани учратиб қолдим. У мени кўриши билан олдимга келди. Юзидан кўриниб турардики, унинг бошига қандайдир савдолар тушган. Ирода "мени кечир", деб йиглаб юборди. Маълум бўлдики, у ишонган, севган йи-

гит алдаб ташлаб кетибди. Ирода ундан бола бўлиб қолганини айтди, мендан кечирим сўради. Тўғри, мен Иродани ҳам тушунаман. Унга ҳам қийин. Мен уни кечираман. Лекин уни Худо кечирармикан? Мен Ирода билан хайрлашдим ва ўша куни ўй-хаёлда уйга қандай келиб қолганимни ҳам сезмабман. Иродага жуда ачиндим. Чунки, у содда, кўнгли очиқ қиз эди. Қизларимизга маслаҳатим-ҳаётда босаётган қадамларини билиб босишсин.

Ирода сингарни алданиб қолишмасин. Ироданинг ўз бахтини топиб кетишини астойдил тилаб қоламан. Қизларимиз ҳаётда адашиб, пушаймон еб юрмасин дейман. Сўнгги пушаймон ўзинга душман деб бежиз айтишмаган доно халқимиз. Шарқона ифбат, ор-номус қизларимизни ҳеч қачон тарк этмасин.

Розимасман, бир томчи ёш томса кўзингдан, Розимасман, сал ранг кетса юзингдан, Йўл юрсангу, яшашдан сал адашсанг, Розимасман, унда тамом ўзингдан.

АЛИШЕР
Бухоро шахри

ҚАНДАЙ ИШ ТУТАЙ...

Оилада энг катта ўғилман. Мендан кейин иккита укам бор. Онам жуда меҳрибон аёл. Бундай она йўқ дунёда. Дадам эса ёшлигимда (5 синф эдим) бир ўрси аёлга уйланиб бизни ташлаб кетган. Ҳанузгача кўришмаймиз. Дадам ташлаб кетгандан сўнг онам иккинчи марта М.исмли бир кишига эрга теғди. Ҳозир М.ни ўзимнинг дадамдан ҳам ортиқ яхши кўраман. У худди ўз дадамдай бўлиб қолган.

Аммо, М.ни ўзини биринчи оиласи ва икки ўғил, бир қизи бор. Лекин мени қийнаётган дард бу эмас, бошқасидир. М.дадам мени ўз қизига уйлантирмоқчи. Сабаби, бизни оиламизни ўзининг биринчи оиласи билан бир умрга яқин қилиб қўймоқчи экан. Ахир бу ўзбекчиликка тўғри келади-ми?.. Биринчидан, мени у қизда кўнглим йўқ. Иккинчидан, у менинг синглимдек-ку!.. Эртага одамлар онамни ўз кундошининг қизини олиб берибди деб гапиришмайдами? "Йўқ", - деб рад жавобини берай десам, дадамнинг юзидан ўтолмаяпман. Унинг кўнгли оғришидан қўрқаман. Ахир у менга ўз дадам бермаган меҳрни берди.

Шунга нима қилишни билмай қолдим. Сизлардан илтимос, менга маслаҳат беринглар...

АЗИЗ
Тошкент шахри

ШИҲ СЕВГИ

Мени хандон чечакларга ошно қилди бу севги,
Хайри-васл, чўпчакларга ташна қилди бу севги.
Гоҳ олов, гоҳ сувга отиби, ўлдириб тирилтирди,
Тинмай дардим улғайтириб, яшнаш билди
бу севги.

Инсу жинслар макрими деб ўйга толсам
жилмайиб
Одамизод меҳриман, деб яраш қилди бу севги.
Ялт этиб чўғ кўринар, юрагимга кўр инар,
Қаро туним ёритгудек қараш қилди бу севги.

Чўғ илинжи билан кунни кеч қилган ҳам
шу севги.
Етганимда чўғи сўниб, ҳеч қилган ҳам шу севги.
Бас Умида, одамлардек яша фикринг жам қилиб,
Деган чоғим арзу оҳим пуч қилган ҳам шу севги.

Ҳар қадамда таъқиб этиб, қўймайди тек шу севги,
Ўтга отиб учқунимда қўймайди лек шу севги.
Муҳаббатим куй қўшиққа солсам васфин мадҳ этиб,
Фақат васлин бахш этмоқни суймайди лек шу севги...

МЕНИ ХАНДОН ЧЕЧАКЛАРГА
ОШНО ҚИЛДИ БУ СЕВГИ

НАЗМ ДАФТАРИДАН

ЮРАК

Юрак, ўзинг нимасан,
Ақл билан юрмайсан.
Қачон ўзи тинасан,
Ё меъёрда ургайсан.

Бир саволга мен тикка,
Бир хаёлда толгайман.
Эй Умида юракка
қачон жилов солгайсан?

Кувонч сеники баъзан,
Алам сеники баъзан.
Қишда қор, ёзда қуёш-
олам сеники баъзан.

Баъзан таржимон кўзлар
маломатга қолгайдир.
Баъзан пурмаёно сўзлар
Арш-аълога йўллайдир.

Илк уришинг ҳаётдан,
Нашъу намодан дарак.
Тек туришинг-мамотдан,
Йўқликдан дарак, юрак.

Курашга чиқиб якка,
Кураш билан ўлгайсан.
Эй Умида, юракка
бунча таслим бўлгайсан?...
Умида АБДУАЗИМОВА

Оташ эди қалбимда ҳислар,
Оташ эди нигоҳларим ҳам.
Бирок у вақт у қора кўзлар
Ўзгаларга боқарди у пайт.
Ўқсир эдим юракдан пинҳон,
Пинҳон тушиб бахтин қасдига.
Бирок ногоҳ учратганим он
Сўз келмасди тилга аксига.
Орқасидан боқиб қолардим
Тилаганча улар бахтини.
Юрагимни ёқиб қолардим
Қайтармадим дея шахдини.

Минг азоб-ла оташин ҳислар
Кўмилганда бағримга сўниб
Қайтиб келди у қора кўзлар
Қаърига дард, ўкинчлар кўмиб.
Ёнар эдим, ҳаяжонда тан,
Қора кўзлар фириғида ман.
Энди эса ўша кўзлардан
Яширина олмай доғдаман.

(Боши 4-бетда)

Ўша ҳолатда Азизани эри билан ким, қандай куч
боғлагани, у эр эрининг қилмишларини ҳаммадан
яширган, ёлғон гапириб бўлсада, эри билан яшашга
ҳаракат қилган. Балки энди эмас, ўша пайтда аж-
рашиб кетганида бугунга келиб иккита бегуноҳ бола
туғилмас, тирик етим бўлмасми...

Москвадан қайтгач, Азиза ҳеч нарса кўрмаган-
дек яшай бошлаган. Эри яна ура бошлаган,
ҳақоратлаган. Азиза яна ҳеч кимга муурожаат қил-
маган. Ҳатто тақдири ҳақида, шу кетишда эри бил-
лан умрининг охиригача яшай оладими, йўқми,
ўйлаб ҳам кўрмасдан яна ҳомилдор бўлган. Ҳомила
2 ойлик бўлгандан то бола дунё юзини кўргунга
қадар касалхонада ётган, дўхтирлар назоратида
бўлган. Кейин эса эри Азизадан ҳам, боладан ҳам
воз кечган. Менга укол билан туғилган бола ке-
рак эмас, деган. Азиза туғруқхонадан отасини уйи-
га боришга мажбур бўлган. 46 кун у ерда яшаган.

Эри эса кимсан, нимасан дема-
ган. Кейин қишлоқ фуқаролар ра-
исаси Азизани эриникига олиб
бориб қўйган. Кечкурун эри хоти-
нини, боласини кўриб тепа сочи
тикка бўлган "Нега келдинг, сени ким олиб келди,
кет, йўқол", деб ҳайдаган, урган, сўккан. Лекин Ази-
за кетмаган, эрига ялинган. Яна бирга яшай бош-
лашган. Энди эри Азизани аввалгидан беш бат-
тар хўрлаган, ота жоҳил кимсага, ҳатто боласини
ҳам тан олмаган "манкурт"га айланган, кунда ич-
ган, дунёнинг лаззатини пул билан ароқда кўрган.

Шунда ҳам Азизахон сиз, "Нега эрим мана шу
даражага тушиб қолди, нега у фарзандли бўлсак
ҳам қувонмади, нега у хар кун ичади, мени қий-
найди. Энди бу ёғига қандай яшайман, балки бу
ерда менинг ҳам айбим бордир?", -деб аёллик ҳис-
туйғуларингиз билан яхшилаб ўйлаб кўрмасдан,
эрингизни руҳияти билан заррача қизикмасдан яна
ҳомилдор бўлгансиз. Бу эса эрингиз учун кере-
синга гугурт қаққандек бўлган. Чунки сиз иккинчи
фарзандингизга ҳомилдор бўлгандан то у туғил-
гунча дўхтирхонада ётгансиз (биз "бекор ётган-
сиз", - демоқчи эмасмиз). Аммо ўша пайтларда

эрингиз қандай ҳолатда яшаган. Уйда аёл бўлма-
гандан кейин эркакнинг ётиш-туриши, иссиқ-сову-
ғини тайини бўлмайди. Еган ичгани ўзига юқмай-
ди. Уйда сиқилган, кўпроқ вақтини кўчада ўтказган.
Балки баъзи бир озғига кучи етолмаганлар "касал-
ванд хотинни бошингга урасанми, қўйиб юбор", -
ҳам дейишгандир. "Укол билан туғилган бола, бола
бўладими", - деб маслаҳат ҳам беришгандир. Эрин-
гиз ана шундай руҳий тушунликда шундоғам сиз
билан яшашни ҳам, яшамасликни ҳам иложини то-
полмай юрган бир даврда сиз ҳеч нарсани, ҳатто ўз
соғлигингизни ҳам ўйламасдан, қўлингизда 3-4 ой-
лик чақалогингиз бўла туриб яна учинчи болани ту-
ғишни ўйлагансиз. "Туғаман", - деб туриб олгансиз.
Энди бу сафар эрингизни ҳам сабри тугаган. "Туғ-
майсан", - деб очикчасига ҳўжумга ўтган. (Чунки
иккинчи болангиз бўйингизда бўлганда узок вақт
касалхонага ётиб унинг юрагини олиб қўйгансиз,
унинг ўша пайтдаги бетайин ўтган кунлари кўз ол-
дига келгандир). Сиз бўлсангиз Азизахон унинг ру-

БИР ХАТ ИЗИДАН

Ахир эр ушлаш ҳам бир санъат-ку. Эрингиз ҳаётда
фақат гам-ташвиш эмас, яхши кунлар ҳам бўли-
шига ишонсин эди. Ана ундан кейин унинг ўзи сиз-
дан энди ўғил фарзанд туғиб беришингизни сўра-
ди.

Мана шу маънода оилангизни барбод бўлиши-
да эрингиз билан баробар айблаётган эдик. Яна
ўйлайсан киши, сиз эрингиз билан 3 йил бирга
яшагансиз. Агар у сиз ўзингиз ёзгандек инсон бўлса
(сиз уч йил ҳам жанжал, тўполон билан хўрланиб
яшаган бўлсангиз) қандай қилиб яшадингиз? Ахир
бундай муҳида уч йил нарёгда турсин 3 кун ҳам
яшашингиз ўзи бўлмайди-ку. Бунинг устига ўзингиз-
нинг соғлигингиз ҳам жойида эмас экан. Яна сиз
уч йилда укта бола кўргансиз...

Буларнинг барчаси билан сиз ўзингизни ўзин-
гиз қийнагансиз, айтиш жоиз бўлса, ўз бурчингиз-
ни ҳам, ҳақ-хуққонингизни ҳам унутгансиз. Оқибат
эса... ҳозирги аҳволга тушиб қолгансиз: "Гуё сиз

АЁЛ ЎЗ ҚАДРИНИ, ЎЗ ХУҚУҚИНИ
БИЛСИН...

хий ҳолатини тушунмагансиз ёки қайсарлик қилиб
тушунишни истамагансиз. "Эрим Оллоҳ берган
неъматни туғма деяпти", -деб ота-онангизни ҳам
жанжалга аралаштиргансиз. Жанжал катталашган,
вазият кескинлашган, жаҳл устида эрингиз ота-онан-
гизни ҳам ҳақорат қилган. Улар эса ҳаммасига чек
қўйиб сизни олдиларига солиб олиб кетишган. На-
тижада шундоғам омонат бўлиб турган оила бира-
тўла барбод бўлган.

Мана шу ерда сиз жуда катта хатога йўл қўйган-
сиз. Ўша пайтда сиз ўзгаларингиз эмас эрингизнинг
раёйига қарашингиз керак эди. Майли, бир-икки йил
туғмай, дам олинг эди. Қизингизни оёққа тургизинг
эди. Уни дада, ая деган тили билан эрингизга пеш-
воз чиқиб, ота-бола ўртасида озгина меҳр уйғонсин
эди. Эрингизни ҳам асаблари дам олар эди. Сиз
уни аёллик меҳрингиз билан парвариш қилинг эди.

ҳаётда ҳеч кимга керак эмасдек,
сиз учун ҳаёт фақат азоб-укубат-
дан иборатдек. Азиза, ҳаммасини
тушунамиз. Сиз биздан нажот ку-
таяпсиз. Шунинг учун ҳам биз ушбу мақолани ёз-
масликка ўзимизда куч топа олмадик.

Аслида сиз хатингизда биздан ҳам, ҳатто эрин-
гиздан ҳам (уй-жой, алимент) ҳеч нарса талаб қил-
магансиз. Фақатгина мана шу боши берк кўчадан
чиқиб олишингизга қимдир, қандайдир ёрдам,
тўғри маслаҳат, озгина эътибор, юрагингизга эса
бирмунча далда кутмоқдасиз. Шу маънода бизнинг
сизга маслаҳатимиз, ёзганларимиздан тўғри хуло-
са чиқариб, фақат қалбингизга қулоқ солинг. Эрин-
гизнинг яхши инсон эмаслигига, у барибир сизни
бахтли қилмаслигига ишончингиз ҳосил бўлса,
бундай эркак қуйишга, йиғлашга арзимайди.

Энди қаддингизни тик тутинг. Болаларингиз-
ни оёққа тургизинг. Вақт одил ҳакам. У хар қан-
дай оғир дарддин ҳам аста-секин даволайди.
Сизга Оллоҳдан сабр-тоқат, фарзандларингиз-
га узок умр тилаймиз...

Нафиса АННАЕВА,
Исоқ САТТОРОВ

Оила ва жамият

Мақолада келтирилган фактлар,
воқеалар, маълумотлар учун муал-
лиф жавобгар ҳисобланади.

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи
назаридан фарқ қилиши мумкин.
Қўлёномлар таҳлил қилинмайди
ва муаллифларга қайтарилмайди.

БОШИ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Телефонлар:
Бош муҳаррир — 133-28-20
Котибият — 34-86-91

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темури кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни бошқармаси.
Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.35
Босишга топширилди - 21.15

ХОМИИ

«Матбуот тарқатувчи»
акциядорлик жамияти

ОБУНА ИНДЕКСИ - { якка обуначилар учун 176
ташкилотлар учун 177

Рўйхатга олиш № 33
Формат А-3, ҳажми 2 босма тобок,
Баҳоси эркин нарҳда.
Расом — Н. ХОЛМУРОДОВ.
Набатчи — М. СОДИКОВ.